

**Strategia Rozwoju Gminy
Radomyśl nad Sanem
na lata 2007 - 2013**

Radomyśl nad Sanem, lipiec 2007 r.

Spis treści

I.	Wstęp	3
II.	Diagnoza sytuacji gospodarczej Gminy Radomyśl nad Sanem	5
	1. Ogólna charakterystyka i położenie	5
	2. Potencjały rozwojowe Gminy	7
	2.1. Rzeźba terenu	7
	2.2. Klimat	8
	2.3. Gleby	9
	2.4. Gospodarka Gminy	9
	2.5. Walory przyrodniczo – krajobrazowe	10
	2.6. Lasy	12
	2.7. Zasoby surowców mineralnych	14
	2.8. Gospodarka wodna	15
	2.8.1. Wody powierzchniowe	16
	2.8.2. Wody podziemne	19
	2.9. Powietrze atmosferyczne	20
	2.9.1. Zanieczyszczenie atmosfery	20
	2.9.2. Hałas	22
	2.9.3. Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące	23
	2.10. Nadzwyczajne zagrożenie środowiska	23
	3. Baza ekonomiczna Gminy	25
	4. Infrastruktura techniczna	26
	4.1. Zaopatrzenie w wodę i systemy odprowadzania ścieków	26
	4.2. Lokalna infrastruktura drogowa i komunikacja	29
	4.3. Gospodarka odpadami	30
	4.4. Kompleksowe zagospodarowanie terenów dla celów inwestycyjnych	31
	4.5. Gospodarka energetyczna, w tym pozyskiwanie energii poprzez tworzenie lokalnych systemów odnawialnych źródeł energii	32
	4.6. Lokalna infrastruktura przeciwpowodziowa	33
	4.7. Lokalna infrastruktura turystyczna	36
	5. Infrastruktura społeczna	37
	5.1. Lokalna infrastruktura edukacyjna	37
	5.2. Infrastruktura telekomunikacyjna i teleinformatyczna	38

5.3. Podstawowa infrastruktura ochrony zdrowia	38
5.4. Publiczne obiekty sportowe i rekreacyjne	39
5.5. Obiekty służące prowadzeniu działalności kulturalnej na wsi	40
5.6. Dziedzictwo kulturowe: obiekty zabytkowe	41
5.7. Pomoc społeczna	42
6. Główne kierunki i decyzje w okresie 1994 – 1998	42
7. Najważniejsze inwestycje realizowane w latach 1999 – 2006	43
III. Założenia rozwoju Gminy Radomyśl nad Sanem	48
1. Wizerunek Gminy	48
2. Wnioski z diagnozy i wyzwania rozwojowe	48
3. Analiza SWOT Gminy	49
3.1. Mocne i słabe strony Gminy	50
3.2. Diagnoza szans i zagrożeń rozwojowych Gminy	52
IV. Wizja rozwoju Gminy Radomyśl nad Sanem do 2013 roku	53
1. Misja Gminy Radomyśl nad Sanem	54
2. Pożądanne tendencje rozwojowe Gminy	54
3. Przyszły kształt powiązań Gminy z otoczeniem	57
4. Przyszły wizerunek Gminy	58
V. Priorytetowe kierunki rozwoju Gminy Radomyśl nad Sanem	59
1. Ogólna lista projektów strategicznych Gminy	59
2. Struktura i kierunki wydatków finansowych związanych z realizacją wybranych projektów	68
VI. Montaż finansowy najważniejszych zadań inwestycyjnych związanych z realizacją strategii	69
VII. Monitoring i aktualizacja strategii	72

I. Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Radomyśl nad Sanem na lata 2007 – 2013 jest dokumentem, uchwalanym jest przez Radę Gminy. Celem strategii jest określenie najważniejszych zamierzeń gospodarczych i społecznych Gminy. Podejmowanie decyzji dotyczących rozwoju Gminy wymaga planowania strategicznego, które łączy problematykę społeczną, ekologiczną, gospodarczą i przestrzenną.

Celem nadrzędnym realizacji strategii jest ożywienie gospodarcze Gminy, prowadzące do tworzenia nowych miejsc pracy, ale także ingerencja w takie dziedziny, które wpłyną na wielokierunkowy rozwój, odporny na wszelkie zakłócenia koniunktury gospodarczej.

Strategia akceptowana przez społeczność lokalną i jej reprezentację – Radę Gminy jest podstawowym dokumentem, który ukierunkowuje działalność samorządu terytorialnego w dłuższym okresie czasu.

Aby sprostać wyzwaniom stawianym przez otoczenie Gmina musi dysponować strategią rozwoju i na bieżąco ją aktualizować i monitorować. W pracach nad strategią brali udział przedstawiciele różnych grup społecznych, kulturalnych i środowisk gospodarczych, dając tym samym przesłanki do stwierdzenia, że jest to dokument sformułowany przez lokalną społeczność.

Strategia Rozwoju Gminy Radomyśl nad Sanem zawiera VI podstawowych rozdziałów, do których zaliczamy:

- diagnoza sytuacji gospodarczej
- założenia rozwoju
- wizja rozwoju do 2013 roku
- priorytetowe kierunki rozwoju
- montaż finansowy najważniejszych zadań inwestycyjnych związanych z realizacją strategii
- monitoring i aktualizacja strategii.

Analiza SWOT, czyli określenie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń służy do oceny wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwojowych. Analiza SWOT opiera się na schemacie klasyfikacji, dzielącym czynniki mające wpływ na aktualną i przyszłą pozycję Gminy.

Dokument Strategii przyjęty do realizacji przez Radę Gminy podnosi autorytet tej jednostki samorządowej oraz jej wiarygodność wobec partnerów zewnętrznych. Stanowi formalną i faktyczną podstawę wniosków o finansowanie przez instytucje pomocy (krajowe i zagraniczne, w tym wewnątrz Wspólnoty Europejskiej). Jest to również generalny plan systemowego działania władz wobec szans i zagrożeń wynikających ze zmiennego otoczenia i działań innych podmiotów. Uzyskanie kredytu, bezzwrotnej dotacji z różnych źródeł jest znacznie łatwiejsze, jeśli posiada się dobrze uzasadniony i przemyślany plan działań.

Wdrożenie Strategii Rozwoju Gminy opierać się będzie na Wieloletnim Programie Inwestycyjnym. Zakłada również uruchomienie monitoringu i oceny działań realizacyjnych. Pod wpływem zasadniczej zmiany sytuacji i warunków zewnętrznych może ona ulegać modyfikacjom, a także rozwijaniu i wzbogacaniu o nowe cele i kierunki działań oraz o nowe konkretne projekty i przedsięwzięcia.

II. Diagnoza sytuacji gospodarczej Gminy Radomyśl nad Sanem

1. Ogólna charakterystyka i położenie

Gmina Radomyśl nad Sanem jest Gminą wiejską, położoną w południowo – wschodniej Polsce w zlewni rzeki Wisły i jej prawobrzeżnego dopływu Sanu, stanowiących naturalne granice Gminy. Administracyjnie wchodzi w skład powiatu stalowowolskiego i graniczy z gminami: Stalowa Wola, Gorzyce, Pysznica, Zaklików, Zaleszany (przez San), należącymi do województwa podkarpackiego, a także z gminami Dwikozy i Zawichost (przez Wisłę) w województwie świętokrzyskim oraz z gminami Annopol i Gościeradów w województwie lubelskim. Jest najbardziej na północ wysuniętą gminą województwa podkarpackiego. Geograficznie Gmina leży w Kotlinie Sandomierskiej, historycznie na pograniczu Galicji i Królestwa Polskiego. Centrum administracyjnym Gminy jest Radomyśl nad Sanem – miejscowość położona w centrum Gminy, licząca 450 lat.

Całkowita powierzchnia Gminy Radomyśl nad Sanem wynosi 13 363 ha, w tym 6 315 ha to użytki rolne, które w ogólnej powierzchni stanowią 0,47 %. Lasy i grunty leśne stanowią powierzchnię 4 879 ha. Pozostałe grunty stanowią powierzchnię 2 169 ha.

Gmina Radomyśl nad Sanem składa się z 16 sołectw, w których dominuje zabudowa indywidualna, w większości zagrodowa. Łączna liczba gospodarstw domowych w Gminie wynosi 2385.

Liczba gospodarstw domowych w poszczególnych sołectwach kształtuje się następująco:

- Rzeczyca Długa – 210
- Musików – 40
- Rzeczyca Okrągła – 115
- Dąbrowa Rzeczycka – 140
- Kępa Rzeczycka – 78
- Wola Rzeczycka – 252
- Żabno – 223
- Radomyśl nad Sanem – 344
- Nowiny – 130

- Pniów – 94
- Antoniów – 210
- Dąbrówka Pniowska – 101
- Orzechów – 34
- Chwałowice – 271
- Witkowice – 109
- Łązek Chwałowski – 34

Liczba mieszkańców całej gminy wg stanu na dzień 31.12.2006 wyniosła 7 766 osób, z czego około 52 % stanowią kobiety.

Struktura demograficzna ludności wg stanu na dzień 31.12.2006 r.

Wiek	Liczba ludności
0 - 17	1722
18 - 60	4548
Powyżej 60	1496
Razem	7766

W Gminie Radomyśl nad Sanem niepokojąca jest przewaga liczby zgonów nad liczbą urodzeń, jednak do Gminy przybywa i osiedla się coraz więcej nowych osób. Powoduje to, że liczba ludności jest stabilna. Rozmieszczenie ludności w Gminie Radomyśl nad Sanem jest nierównomierne. Średnia gęstość zaludnienia na 1 km² wynosi 58 osób, a więc jest stosunkowo niska i zróżnicowana.

Ludność zamieszkująca terytorium Gminy nie jest jednolita pod względem źródła uzyskiwania dochodów. Wyraźny jest tutaj podział na dwie zbiorowości, których subtelną granicą jest siedziba gminy. Pierwsza zbiorowość zamieszkuje północno – wschodnie tereny gminy, gdzie dominuje rolnictwo indywidualne, co wynika przede wszystkim z faktu występowania na tym obszarze gruntów rolnych o wyższej bonitacji, a także z braku bliskości większych ośrodków miejskich. Są to rejony Chwałowic i Antoniowa. Dla drugiej zbiorowości zamieszkującej południowo – wschodni obszar gminy takim ośrodkiem jest Stalowa Wola, gdzie zatrudnienie znajduje większość jej członków.

Głównymi szlakami drogowymi łączącymi Gminę z otoczeniem są drogi wojewódzkie Olbięcín – Stalowa Wola z mostem na rzece San w Brandwicy, Annopol – Gorzyce, droga krajowa Stalowa Wola – Sandomierz oraz droga powiatowa Radomyśl nad Sanem – Skowierzyn z mostem na rzece San. Gminę przecina trasa kolejowa Stalowa Wola – Lublin,

mająca bardziej podrzędne znaczenie w systemie kolejowego transportu pasażerskiego i towarowego.

Głównym ośrodkiem pracy, kształcenia i lecznictwa, poza terenem Gminy, dla mieszkańców jest Stalowa Wola. Poza wymienionym ośrodkiem bliskimi terytorialnie miastami są: Tarnobrzeg, Sandomierz i Nisko. Mniej znaczącym ośrodkiem pracy jest gmina Gorzyce.

2. Potencjały rozwojowe Gminy

Zasadniczymi potencjałami rozwojowymi Gminy Radomyśl nad Sanem są: użytki rolne, zasoby leśne, pokłady gliny i piasku oraz walory rekreacyjno – turystyczne.

Gmina posiada bogatą historię, kulturę i tradycje. Do najbardziej cennych obiektów kultury materialnej należą: układ urbanistyczny Radomyśla nad Sanem z 38 zabytkowymi domami, zespoły kościelne w Pniowie i Radomyślu nad Sanem, cmentarz rzymsko – katolicki w Radomyślu nad Sanem. Do chwili obecnej kultywowane są tradycyjne obyczaje: wielkanocny obyczaj „Turki”, zabawa obyczajowa „Comber”, parada przebierańców „Zapusty”. Na terenie Gminy corocznie organizowany jest Ogólnopolski Festiwal Piosenki Pielgrzymkowej w Radomyślu nad Sanem.

2.1. Rzeźba terenu.

Teren Gminy Radomyśl nad Sanem położony jest w północnej części makroregionu Kotliny Sandomierskiej, w obrębie trzech mezoregionów: Równiny Biłgorajskiej (przeważająca część gminy), Niziny Nadwiślańskiej i Doliny Dolnego Sanu.

Na obszarze tych jednostek wyróżnia się dwa zasadnicze elementy morfologiczne:

- szerokie, dość głęboko wcięte holocenijskie dno łączących się ze sobą dolin rzecznych Wisły i Sanu;
- powierzchnia plejstoceńskich teras akumulacyjnych (Równina Biłgorajska)

W obrębie den dolin, które osiągają na terenie gminy szerokość od 2-4 km, występują trzy poziomy terasowe : wiklinowa, łęgowa (terasa zalewowa niższa wysokość 1-3 m nad poziomem rzeki) i terasa zalewowa wyższa o wysokości 3-6 m nad poziomem rzeki. Pod względem geologicznym teren gminy położony jest w obrębie dużej jednostki geologicznej – Zapadliska Przedkarpackiego. Jest to rozległe obniżenie tektoniczne

wypełnione trzeciorzędowymi osadami miocenu morskiego, zalegającymi na utworach starszych. Zapadlisko powstało w końcowej fazie fałdowania geosynkliny karpackiej. Obszar gminy usytuowany jest w północnej części Zapadliska, a utwory je wypełniające wykształcone są w głębokomorskiej frakcji ilów i i łupków. Ostatnim ogniwem utworów trzeciorzędowych są ily krakowieckie, zalegające bezpośrednio pod nakładem utworów czwartorzędowych (pleistocenijskich i holocenijskich) na znaczna zmienność krajobrazu. Związane jest to z położeniem na pograniczu trzech mezoregionów. Jakkolwiek dwa są analogiczne do siebie (dolina Wisły i Sanu) tak trzeci odbiega charakterem od pozostałych. Najatrakcyjniejsze są odcinki dolin rzecznych. Uroczy krajobraz tworzą szerokie wstęgi rzeczne z licznymi piaszczystymi łachami, otulone roślinnością łągową, szachownicą pól uprawnych, łąk, pastwisk zajmujących miejscami dość rozległą trasę zalewową. Wśród otwartych terenów rolniczych samotnie lub niewielkimi grupkami rosną pomnikowych rozmiarów sędziwe wierzby i topole. Często występują tu - naprzędwalu i zawału - starorzecza i stawy z tak interesującą i malowniczą roślinnością jak: lilie wodne, zespół budowlany grążela żółtego, grzebienie białe, którym towarzyszą inne gatunki flory wodnej. Odmiennym krajobrazem odznacza się pozostała część gminy . Jest to obszar równinny z niewielkimi wyniesieniami wydmowymi pokryty w znacznym procencie kompleksami leśnymi, głównie borami sosnowymi, a ponadto polami uprawnymi, łąkami, pastwiskami. Licznie spotykane są tu również tereny zabagnione o charakterze torfowisk wysokich, przejściowych, niskich oraz fragmenty olsów.

2.2. Klimat

Gmina Radomyśl nad Sanem należy do tzw. Podkarpackiego Regionu Klimatycznego i Krainy Sandomierskiej. Są to obszary o dużych wpływach klimatu kontynentalnego, który wyraża się w większych rocznych amplitudach temperatury powietrza, wydłużonych okresach upalnego lata i dość długimi mroźnymi zimami.

Ze względu na położenie, rzeźbę, zalesienie i przeważnie płytkie występowanie wód gruntowych ma niekorzystne warunki klimatu lokalnego. Są to obszary o dużej wilgotności względnej przygruntowej warstwy powietrza, ze względu na zalesienie, słabe przewietrzanie, a lokalnie słabe nasłonecznienie. Najkorzystniejszy klimat mają tereny wyżej położone, o głębszym zaleganiu wód gruntowych. Najmniej korzystny – tereny okresowo podmokłe.

Specyficzny mikroklimat występuje w obrębie kompleksów leśnych. Są to obszary zacienione, otrzymujące minimalne ilości bezpośredniego promienia słonecznego. Posiadają

niższe, średnio dobowe temperatury. Wilgotności powietrza są zawsze duże. Lasy odznaczają się dużym procentem cisz i wydłużonym okresem zalegania mgieł i pokrywy śnieżnej.

2.3. Gleby

Gleby z terenu gminy mają średnią wartość użytkową i wykazują znaczne zróżnicowanie przestrzenne wynikające z rodzaju utworów, z których powstały. W dolinie Wisły i Sanu wykształciły się mady rzeczne. Są to gleby najżyźniejsze na terenie gminy i zaliczane są do II, III, IV klasy bonitacyjnej. Występują w zachodniej i północnej części gminy we wsiach: Chwałowice, Witkowice, Dąbrówka, Pniów, Żabno, Nowiny. Wartość użytkową gleb zmniejszają nieuregulowane stosunki wodne. Występują również gleby biellicowe, brunatne pseudobiellicowe o niewielkiej zasobności w składniki pokarmowe i najczęściej odczynie kwaśnym.

Wartość użytkowa gleb jest zróżnicowana, klasy od II – IV stanowią 45,6 %, a klasa V i VI - 54,4 % powierzchni użytków rolnych. Największy udział posiadają klasy V i VI oraz III. Wskaźnik bonitacji gleb w skali 3- stopniowej wynosi 1,54, dla gruntów ornych 1,59 a dla użytków zielonych 1,44.

Najwięcej gleb III klasy występuje w Chwałowicach, Witkowicach, Dąbrówce, Pniowie, Woli Rzeszyckiej oraz Nowinach. Najsłabsze gleby z dużym udziałem klasy V i VI występują we wsiach: Radomyśl, Antoniów i częściowo w Chwałowicach.

Wartość przyrodnicza gleb występujących na terenie Gminy Radomyśl nad Sanem jest wysoka, a małe zanieczyszczenie powoduje, że stan środowiska naturalnego jest dobry.

2.4. Gospodarka Gminy

Gmina Radomyśl nad Sanem jest gminą wiejską o rolniczym charakterze. Sektor gospodarczy gminy składa się z zasadniczych działów: rolnictwo, usługi, mała przedsiębiorczość oraz rzemiosło.

Powierzchnia użytków rolnych Gminy Radomyśl nad Sanem wynosi 6315 ha, z czego 31% stanowią użytki rolne (w tym grunty orne – 4103 ha, sady – 51 ha, łąki – 1080 ha, pastwiska – 1081 ha). Lasy i grunty leśne zajmują powierzchnię 5021 ha – 37 %. Grunty zabudowane zajmują 25 % powierzchni gminy.

Podstawowym kierunkiem w produkcji roślinnej jest uprawa roślin zbożowych oraz okopowych. Udział zbóż wraz z mieszankami zbożowymi w strukturze zasiewów wynosi 73%. Spośród roślin zbożowych najczęściej uprawia się pszenicy, jęczmienia, owsa. Duży

odsetek stanowią uprawy ziemniaków - 14,3%, roślin pastewnych - ponad 5% oraz strączkowych.

Negatywny wpływ na kształt obecnej struktury obszarowej gospodarstw wywiera średnia wielkość gospodarstwa, która na terenie gminy oscyluje w granicach 2-3 ha.

Poza sektorem rolniczym i publicznym (urząd gminy, szkoły, służba zdrowia) mieszkańcy gminy zajmują się prowadzeniem zakładów usługowych dla ludności, małą przedsiębiorczością w zakresie przetwórstwa drewna i wyrobów drewnianych. Na terenie gminy zarejestrowanych jest 291 podmiotów gospodarczych, głównie w zakresie stolarstwa, mechaniki pojazdowej, usług transportowych, budownictwa, produkcji materiałów budowlanych. Najwięcej zakładów skupionych jest w Chwałowicach.

2.5. Walory przyrodniczo – krajobrazowe

Na terenie Gminy, a zwłaszcza w dolinie Wisły i Sanu występuje niezwykle bogate w faunę i florę środowisko przyrodnicze. Obejmuje ono zbiorowiska leśne i zaroślowe, zbiorowiska łąkowe, pastwiskowe i muraw piaszczystych oraz zbiorowiska wodne, szuwarowe, bagienne i torfowe. Flora naczyniowa Gminy jest dość zróżnicowana ze względu na obecność siedlisk o odmiennym charakterze. We florze Gminy na uwagę zasługuje występowanie kilku gatunków roślin uznanych za zagrożone w Polsce (widłak torfowy, salwina pływająca, kotewka-orzech wodny, rosiczka). Faunę terenu Gminy można podzielić na gatunki związane z doliną rzeczną Wisły i Sanu, gatunki leśne oraz gatunki przestrzeni otwartych. Dolina Wisły odgrywa dużą rolę jako skupisko cennej, rzadkiej w kraju fauny. W Gminie występują gatunki zwierząt szczególnie chronionych (wilk, bielik, bóbr). Teren Gminy Radomyśl należy do najbardziej atrakcyjnych pod względem turystycznym. Z uwagi na wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe znalazł się niemal w całości w granicach systemu obszarów chronionych: Park Krajobrazowy Lasy Janowskie, projektowany Park Krajobrazowy Środkowej Wisły i projektowany Lipski Obszar Chronionego Krajobrazu. Harmonijny krajobraz - obok bogactwa zasobów przyrody, stopnia naturalności oraz stanu środowiska (czystość wód, powietrza) – stanowi jeden z podstawowych elementów decydujących o atrakcyjności turystyczno-wypoczynkowej Gminy Radomyśl nad Sanem.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r., w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, na terenie gminy wyznaczono obszar specjalnej ochrony Ptaków Natura 2000 pod nazwą „Lasy Janowskie”. Sieć ta jest najbardziej

kompleksową i spójną oraz najlepiej legislacyjnie przygotowaną europejską siecią ekologiczną, mającą na celu zapewnienie trwałej egzystencji ekosystemom.

W skład sieci Natura 2000 wchodzi:

- § obszary specjalnej ochrony (OSO) w sprawie ochrony dzikich ptaków,
- § specjalne obszary ochrony (SOO) w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory

Na terenie gminy ochronę prawną zastosowano do:

- fragmentu zwartego kompleksu leśnego położonego w południowo - wschodniej części gminy, stanowiącego część pasma Puszczy Solskiej, o wysokim bogactwie zasobów biologicznych, które znalazły się w obrębie Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie”. Powierzchnia Parku na terenie gminy wynosi 120 ha, powierzchnia otuliny 1048 ha;
- zbiornika wodnego położonego w miejscowości Pniów, celem zachowania naturalnego skupienia kotewki (orzech wodny), który objęto ochroną w formie rezerwatu florystycznego: „Pniów” o powierzchni 4,15 ha.

Ochroną prawną objęto również cenny przyrodniczo teren w formie użytku ekologicznego – jest to teren lasu o powierzchni 11,71 ha położony w Oddziale 133 oraz 143 ha. Oba tereny znajdują się w Leśnictwie Nowiny.

Na terenie Gminy Radomyśl nad Sanem, w miejscowości Nowiny znajduje się „Jezioro Dunaj” — są to 2 stawy powstałe w zagłębieniach terenu. Przy brzegu licznie rozwinięty szuwar pałkowy i mannowy. Dookoła rosną wierzby i olsza czarna. Jest ono miejscem częstych biwaków i campingów.

Rezerwaty przyrody:

Rezerwat "Pniów " - rezerwat florystyczny roślin zielonych o dominującym, wodnym typie środowiska, częściowy, o powierzchni 4,15 ha, położony jest na terenie wsi Pniów, przy wale ochronnym obwałowania rzeki Strachodzkiej i Sanu (w starorzeczu Sanu). Utworzony został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa z dnia 20 marca 1956r. w celu zachowania ze względów naukowych naturalnego środowiska chronionego gatunku rośliny wodnej-orzecha wodnego.

Pomniki przyrody:

W rejestrze pomników przyrody znajduje się 6 pomników przyrody żywej położonych na terenie gminy Radomyśl nad Sanem. Chronią one 16 drzew trzech gatunków w formie 1 pomnika grupowego / 1 drzewo / i 5 pojedynczych. Najliczniej reprezentowanym gatunkiem jest dąb szypułkowy. Pozostałe dwa to lipa drobnolistna i topola czarna. Większość drzew rośnie na terenach leśnych. Dotyczy to dębów natomiast lipy i topole występują pojedynczo wśród zabudowań oraz przy drogach. Największe wymiary prezentuje lipa drobnolistna rosnąca przy kościele parafialnym w Radomyślu n/Sanem. Obwód na wys. 1,3 m osiągnął 593 cm.

Tereny łowieckie

Środowisko przyrodnicze i ukształtowanie terenu stwarzają bardzo dogodne warunki naturalne dla istnienia obszarów łowieckich. Lasy stanowią ok. 45% powierzchni gminy. Większość występujących tu gatunków związana jest z terenami leśnymi. W szczególności znajdują w nich schronienie duże zwierzęta łowne: sarna, dzik, kuna, borsuk, jeleń i inne. Tereny otwarte tj. łąki, pola uprawne, nieużytki są obszarem występowania drobnej zwierzyny łownej: zając, bażant, kuropatwa.

Na terenie Gminy Radomyśl nad Sanem występują trzy obszary łowieckie:

- obszar 35 TG o powierzchni 6200 ha, z czego 4610 ha należy do Gminy, na którym działa Koło Łowieckie „Sęp” Mielec
- obszar 47 TG o powierzchni 4360 ha, z czego 2578 ha należy do Gminy, na którym działa Nadwiślańskie Koło Łowieckie w Radomyślu nad Sanem,
- obszar 46 TG o powierzchni całkowitej 1510 ha należącej do Gminy, na którym działa Koło Łowieckie „Darz Bór” ze Stalowej Woli.

2.6. Lasy

Kompleksy leśne terenu gminy stanowią pozostałości Puszczy Solskiej, w chwili obecnej znacznie przekształconej w wyniku działalności gospodarczej człowieka. Lasy występują w postaci zwartych kompleksów w północno-wschodniej i południowej części gminy zajmując 44 % jej obszaru. Głównymi zbiorowiskami leśnymi są tu: zespół kontynentalnego boru mieszanego oraz śródładowego boru wilgotnego, nieco mniejszy udział ma zespół subkontynentalnego boru świeżego. W dolinach Wisły i Sanu występują łągi

topolowo-wierzbowe, powierzchniowo znacznie ograniczone wskutek pozyskiwania terenów pod użytki zielone i grunty orne.

W zbiorowiskach leśnych przeważają drzewostany iglaste około 90 %. Skład gatunkowy obejmuje łącznie kilkanaście gatunków drzewiastych. Trzon drzewostanów buduje sosna, pozostałe to: dąb szypułkowy, świerk, brzoza brodawkowa, olsza, modrzew, grab, jesion, osika, lipa, jodła, klon. W podsyciu boru świeżego i mieszanego występuje kruszyna, leszczyna, jarzębina, czeremcha i brzoza omszona.

Lasy i zadrzewienia na terenie gminy zajmują powierzchnię 5021 ha, co stanowi 37 % ogólnej powierzchni. Struktura ich władania przedstawia się następująco:

3811 ha - grunty w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe,

256 ha – grunty w trwałym zarządzie państwowych jednostek organizacyjnych z wyłączeniem gruntów PGL

619 ha – grunty gminy i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie,

282 ha – grunty osób fizycznych,

44 ha – grunty kościołów i związków wyznaniowych

Wśród kompleksów leśnych występujących na obszarze gminy wydzielono lasy posiadające status lasów ochronnych, na terenie lasów państwowych pozostających w zarządzie PGL Nadleśnictwa Janów Lubelski oraz w zarządzie Nadleśnictwa Gościeradów. Na obszarze lasów pozostających w zarządzie Nadleśnictwa Janów Lubelski został utworzony Kompleks Promocyjny Lasy Janowskie, w rejonie Dąbrowy Rzeczyckiej, obejmujący na terenie gminy około 120 ha.

Wśród roślinności nieleśnej, występuje ogromne zróżnicowanie od roślinności wodnej poprzez szuwarową, torfowiskową, od łąk wilgotnych do suchych muraw piaszczyskowatych.

Podstawowym kierunkiem zagospodarowania obszarów leśnych jest:

- zachowanie lasu jako elementów krajobrazu naturalnego,
- prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z ustaleniami planów urządzenia lasów, uwzględniając zasadę powszechnej ochrony, utrzymania ciągłości użytkowania oraz dostosowania do ustalonych w planach funkcji i form użytkowania,
- szczególna ochrona powierzchni leśnych pełniących rolę lasów ochronnych,
- udostępnianie i częściowe przystosowanie kompleksów leśnych do lokalnych potrzeb rekreacyjno – wypoczynkowych,
- powiększanie powierzchni leśnych, zalesiając grunty nieprzydatne w produkcji rolnej.

Istotą ochrony zasobów leśnych jest wprowadzenie zakazów i obostrzeń:

- przeznaczania powierzchni leśnych na cele nieleśne,
- zabudowy z wyjątkiem urządzeń integralnie związanych z ich funkcją,
- realizacji przebiegu urządzeń linowych (linii elektroenergetycznych, gazociągów, ropociągów, kolektorów sanitarnych, linii telekomunikacyjnych, dróg itp.) wymagających znacznych wylesień,
- wykonywania melioracji trwale naruszających układ stosunków wodnych w dolinach rzecznych na obszarach leśnych,
- lokalizacji składowisk odpadów przemysłowych i komunalnych.

2.7. Zasoby surowców mineralnych

Na terenie Gminy Radomyśl nad Sanem nie stwierdzono występowania złóż surowców z grupy podstawowych. Powszechnie występują kopaliny pospolite. Są to przydatne do celów budowlanych utwory czwartorzędu:

- Ø kruszywa naturalne to jest utwory piaszczysto-żwirowe zalegające w części spągowej czwartorzędu oraz piaski rzeczne i eoliczne zalegające warstwą 5–10 metrową na utworach żwirowych;
- Ø surowce ilaste ceramiki budowlanej reprezentowane przez mady i mułki występujące głównie w obrębie terasy zalewowej Wisły i Sanu oraz gliny lessopodobne na obszarze terasy nadzalewowej. Utwory ilaste zalegają zwykle warstwą o miąższości 2–4 m.

Surowce ilaste występujące na terenie gminy są przedmiotem eksploatacji na potrzeby kilku cegielni: w Chwałowicach i Dąbrówce Pniowskiej. W rezultacie powstało szereg wyrobisk zrehabilitowanych i wymagających rekultywacji o łącznej powierzchni około 20 ha.

Aktualnie wydobywanie prowadzone jest na mocy wydanych koncesji i utworzonych obszarów i terenów górniczych.

Ponadto w różnych rejonach gminy w niewielkim zakresie eksploatowane są piaski na potrzeby miejscowej ludności. Powstałe wyrobiska są z reguły niewielkie i szybko ulegają naturalnej sukcesji.

Wykaz przedsiębiorców posiadających aktualne koncesje na wydobywanie kopalin na terenie Gminy Radomyśl nad Sanem

L.p.	Nazwa zakładu górniczego, lokalizacja	Powierzchnia złoża (ha)
1.	„Pniów – Bera II” Dąbrówka Pniowska	0,58
2.	„Pniów – Bera IV” Dąbrówka Pniowska	0,83
3.	„Bałdos – Dąbrówka Pniowska”	0,40
4.	„Jaworski 4” Dąbrówka Pniowska	1,57
5.	„Chwałowice – Bierut I” Chwałowice	1,68
6.	„Chwałowice – Maj III” Chwałowice	1,64
7.	„Chwałowice – Maj IV” Chwałowice	1,00
8.	„Chwałowice – Kozłowski IV” Chwałowice	0,81
Ogółem		8,51

Na koniec 2005 roku zostało zrekultywowanych 2,08 ha obszarów górniczych, które zostały zagospodarowane na stawy rybne oraz użytki zielone.

2.8. Gospodarka wodna

Pod pojęciem „gospodarka wodna” kryją się wszelkie działania zmierzające z jednej strony do uzyskania dobrej jakościowo wody na różne cele, a z drugiej działania zmierzające do zwalczania powodzi, przeciwdziałające odwadnianiu gruntów oraz zapobiegające wodnym erozjom glebowym.

Rzekami i potokami występującymi na terenie gminy Radomyśl nad Sanem administruje Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie.

Zasoby wodne na terenie gminy występują w postaci wód powierzchniowych i podziemnych.

2.8.1. Wody powierzchniowe

Gmina Radomyśl nad Sanem położona jest w północnej części Kotliny Sandomierskiej. Pod względem hydrograficznym teren gminy położony jest w całości w dorzeczu Wisły. Drugą największą rzeką płynącą przez teren gminy jest dolny odcinek Sanu. Mniejszymi rzekami, które w całości lub odcinkami płyną na terenie gminy są: Sanna, Łukawica, Strachodzka i Jodłówka. Dwie ostatnie rzeki są uregulowane i posiadają pełne i częściowe obwałowania.

Rzeka Wisła w km od 279+600 do 286+800 stanowi granicę pomiędzy gminą Zawichost i Dwikozy a gminą Radomyśl nad Sanem. Na tym odcinku obwałowana jest wałami klasy II, przebudowanymi w latach 2001 – 2005.

San w km od 0+000 do 20+500 przepływa po granicy południowo-zachodniej gminy. W dolnym biegu, na odcinku od ujścia do Stalowej Woli jest obustronnie obwałowany. Główne dopływy na terenie gminy to prawostronne - Łukawica oraz Jodłówka.

Rzeka Łukawica na terenie gminy ma długość 14 km, z tego ok. 7 km przepływa przez lasy. Rzeka jest nieuregulowana, w górnym biegu znajdują się duże kompleksy stawów rybnych. Rzeka wpada do Sanu przez przerwę w obwałowaniu. W miejscowościach Rzeczyca Długa i Rzeczyca Okrągła koryto jest bardzo płytkie, co przy większych stanach wód powoduje podtapianie okolicznych terenów

Rzeka Strachodzka w całości położona jest na terenie gminy, jest to rzeka uregulowana. Odwadnia kompleks łąk położonych na północ od Radomyśla i Żabna. Aktualnie łąki te nie są uprawiane, prowadzone są nasadzenia lasów lub następuje naturalna odnowa lasu. Od miejscowości Antoniów rzeka jest obwałowana. Jej koryto w dolinie Wisły poprowadzono częściowo po starorzeczach (Jezioro Orzechowskie). Rzeka wpada do Wisły.

Stan czystości wód powierzchniowych zależy m.in. od:

- § spływu powierzchniowego,
- § opadów atmosferycznych,
- § zrzutu nie oczyszczonych ścieków komunalnych i przemysłowych.

W okresie wysokich stanów wód (roztopy wiosenne, nasilenie opadów leśnych) wody rzek występują poza obręb koryta. Jak wynika z operatu przeciwpowodziowego na prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi w warunkach katastrofalnych (zasięg wód stuletnich) narażone są tereny najniżej położone w dolinie Wisły i Sanu z miejscowościami

Witkowice, Chwałowice (część), Dąbrówka Pniowska, Orzechów, Antoniów, Pniów, Nowiny, Żabno (część).

Urządzenia melioracji szczegółowych

Gminna Spółka Wodna w Radomyślu nad Sanem obejmuje swym zasięgiem północną część terenu gminy, do rzeki Jodłówki tj. sołectwa: Witkowice, Chwałowice, Orzechów, Dąbrówka Pniowska, Antoniów, Pniów, Radomyśl nad Sanem, Żabno. Została założona w celu budowy lub współudziału w budowie urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, utrzymania i eksploatacji urządzeń melioracji wodnych i prowadzenia racjonalnej gospodarki wodnej na zmeliorowanych terenach.

Spółka swoim zasięgiem obejmuje 947,63 ha, na których znajduje się 118,8 km rowów i kanałów. Urządzenia te znajdują się na obiektach:

Zalesie Antoniowskie - na obszarze wsi objętym działalnością urządzeń melioracyjnych znajdują się gleby piaszczyste i piaszczysto -gliniane oraz częściowo torfowo-mineralne. Urządzenia melioracyjne to rowy o długości 7.259 km na następujących rodzajach użytków:

- § na gruntach ornych – 0, 460 km,
- § na użytkach zielonych – 5,534 km,
- § na gruntach leśnych, w sadach i innych – 1,265 km.

Obszar oddziaływania obejmuje 49, 63 ha, z czego:

- § 5,88 ha – grunty orne,
- § 37,20 ha – użytki zielone,
- § 6,55 ha – grunty leśne i inne.

Orzechów - na obszarze wsi objętym działalnością urządzeń melioracyjnych znajdują się gleby piaszczyste i piaszczysto -gliniane oraz częściowo torfowo-mineralne.

Urządzenia melioracyjne to rowy o długości 5,856 km na następujących rodzajach użytków:

- § na gruntach ornych – 0, 420 km,
- § na użytkach zielonych – 5,306 km,
- § na gruntach leśnych, w sadach i innych – 0,130 km.

Obszar oddziaływania obejmuje 19, 82 ha, z czego:

- § 0,87 ha – grunty orne,
- § 18,81 ha – użytki zielone,
- § 0,14 ha – grunty leśne i inne.

Antoniów - na obszarze wsi objętym działalnością urządzeń melioracyjnych znajdują się gleby piaszczyste i piaszczysto - gliniane oraz częściowo torfowo-mineralne. Nawodnieniem objęta jest powierzchnia 16 ha.

Urządzenia melioracyjne to rowy o długości 13,710 km na następujących rodzajach użytków:

- § na gruntach ornych – 1, 774 km,
- § na użytkach zielonych – 11,731 km,
- § na gruntach leśnych, w sadach i innych – 0,205 km.

Obszar oddziaływania obejmuje 92, 98 ha, z czego:

- § 7,99 ha – to grunty orne,
- § 84,83 ha – użytki zielone,
- § 0,16 ha – grunty leśne i inne.

Chwałowice – obejmuje 349,68 ha gruntów zmeliorowanych poprzez rowy otwarte i drenowanie niesystematyczne, pod względem użyteczności przedstawia się następująco:

- § 152,94 ha – grunty orne,
- § 164,14 ha – użytki zielone,
- § 32,60 ha – grunty leśne i inne.

Urządzenia melioracyjne to rowy o długości 25,634 km na następujących rodzajach użytków:

- § na gruntach ornych – 16, 196 km,
- § na użytkach zielonych – 9,438 km,

Witkowice - obejmuje 133,42 ha gruntów zmeliorowanych poprzez rowy otwarte i drenowanie niesystematyczne, pod względem użyteczności przedstawia się następująco:

- § 91,07 ha – grunty orne,
- § 42,35 ha – użytki zielone.

Urządzenia melioracyjne to rowy o długości 8,783 km na następujących rodzajach użytków:

- § na gruntach ornych – 4, 451 km,
- § na użytkach zielonych – 4,332 km,

Nowiny – urządzenie melioracyjne – rów o długości 0+1750, obszar odwodnienia 26,45 ha (użytki zielone)

Radomyśl nad Sanem – obejmuje 181,27 ha gruntów zmeliorowanych, według poniższego zestawienia:

- § 3,22 ha – grunty orne,
- § 172,65 ha – użytki zielone,
- § 5,40 ha – grunty leśne i inne.

w tym drenowanie – łąki i pastwiska – 120 ha

Urządzenia melioracyjne to rowy o długości 23,891 km

Żabno - obejmuje 79,63 ha gruntów zmeliorowanych, według poniższego zestawienia:

- § 0,26 ha – grunty orne,
- § 79,37 ha – użytki zielone,
- § 6,0 ha – grunty leśne i inne.

Urządzenia melioracyjne to rowy o długości 11,156 km

Dąbrówka Pniowska obejmuje 9,92 ha gruntów zmeliorowanych, długość rowów 2,600 km.

Pniów obejmuje 59,88 ha gruntów zmeliorowanych, długość rowów 6,020 km

Stan obiektów melioracji szczegółowej w sołectwach Wola Rzczycka, Dąbrowa Rzczycka, Kępa Rzczycka, Rzczyca Długa, Rzczyca Okrągła i Musików, nie objęte działaniami spółki wymagają odbudowy.

2.8.2. Wody podziemne

Na terenie gminy wydzielony został jeden zasadniczy poziom wodonośny tj. wody czwartorzędowe – znaczna miąższość piaszczystych utworów czwartorzędowych decyduje o dużej potencjalnej zasobności czwartorzędowego zbiornika wodonośnego. Jest on ograniczony w spągu przez nieprzepuszczalne utwory trzeciorzędowe zaś w stropie sięga niekiedy powierzchni terenu. Zwierciadło wód gruntowych jest na ogół swobodne w obrębie terasy nadzalewowej lub pod lekkim napięciem spowodowanym nakładem glin i mułków w obrębie terasy zalewowej. Stabilizuje się na różnych głębokościach od 0–2 m p.p.t. do około 2–3 m p.p.t. Na terenie terasy nadzalewowej głębokość występowania wód gruntowych zwiększa się do około 4–5 m p.p.t., a na obszarach wydmowych sięga kilkunastu metrów. Jednocześnie częstym zjawiskiem są tu rozległe podmokłości gdzie zwierciadło wody gromadzącej się na stropie mało przepuszczalnych gruntów organicznych, utrzymuje się blisko powierzchni terenu.

Część zachodnia i południowa gminy znajduje się w obrębie wydzielonego w widłach Wisły i Sanu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 425 Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów. Jest to największy zbiornik na terenie województwa podkarpackiego. Kolektorami zasobów wodnych są czwartorzędowe piaski i żwiry. GZWP ma charakter porowy, wydatki studni wynoszą 50–70 m³/h.

Czwartorzędowy poziom wodonośny na terenie gminy (w tym GZWP) pozbawiony jest przypowierzchniowej, ciągłej warstwy izolacyjnej, co stwarza zagrożenie przenikania

zanieczyszczeń z powierzchni. Lokalnymi punktowymi, potencjalnymi źródłami zanieczyszczeń wód gruntowych na terenie gminy są: stacje paliw i masarnia

W oparciu o zasoby omawianego poziomu wodonośnego funkcjonują dwa ujęcia wody pitnej w miejscowościach Chwałowice i Radomyśl nad Sanem, o zasobach eksploatacyjnych zatwierdzonych w kategorii „B”, wynoszących odpowiednio 120 m³/h i 95 m³/h (w tym 35 m³/h dla studni awaryjnych). Ujęcia posiadają wyznaczone strefy ochrony bezpośredniej wokół każdej studni. Strefy ochrony pośredniej nie ustanowiono. W obszarach zasobowych ujęć (obszarach zasilania) brak jest obiektów mogących stanowić źródła skażeń. Pokryte są one w około 60–70% lasem, pozostałą część stanowią łąki i pola orne.

Badania jakości ujmowanych wód wykazują, iż nie odpowiadają one wymogom sanitarnym z uwagi na skład fizykochemiczny (obniżone pH, podwyższona barwa, zwiększona zawartość żelaza, manganu i amoniaku) i bakteriologiczny. Ze względu na skład wody surowej zachodzi konieczność jej uzdatniania.

2.9. Powietrze atmosferyczne

2.9.1. Zanieczyszczenie atmosfery

Jakość powietrza atmosferycznego zależy przede wszystkim od emitowanych, (wprowadzanych) bezpośrednio lub pośrednio, substancji powstających w wyniku działalności człowieka. Główne rodzaje i ilości zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery powstają w wyniku spalania różnego rodzaju paliw. Substancje chemiczne wprowadzane do powietrza w największych ilościach to: CO₂, SO₂, NO₂, pył, CO. Głównymi zanieczyszczeniami powietrza są: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu oraz pyły. Dwutlenek siarki emitowany jest przede wszystkim przez kotłownie lokalne, przy spalaniu zanieczyszczonego węgla. Tlenki azotu pochodzą ze spalania węgla, koksu, gazu i benzyn (transport samochodowy). Pyły - emitowane są do atmosfery wraz ze spalinami pochodzącymi ze spalania paliw stałych. Fluor pochodzący ze spalania węgla oraz ołowiu pochodzi z transportu samochodowego i jest również zanieczyszczeniem powietrza. Średnie stężenie zanieczyszczeń emitowanych do powietrza w okresie zimowym jest wyższe niż w okresie letnim.

Gmina Radomyśl położona jest w rejonie o korzystnych warunkach aerosanitarnych. Z uwagi na brak rozwiniętego, szczególnie uciążliwego przemysłu lokalnego, brak jest

większych punktowych źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza, mogących znacząco wpływać na pogorszenie się stanu atmosfery. Jedynymi punktowymi źródłami emisji, które lokalnie mogą obniżać standardy w zakresie powietrza atmosferycznego są cegielnie w Chwałowicach oraz Dąbrówce Pniowskiej. Na stan czystości powietrza w gminie może mieć wpływ emisja zanieczyszczeń wynikająca z bliskiego sąsiedztwa aglomeracji miejsko-przemysłowej w Stalowej Woli. Ponadto wpływ na stan środowiska atmosferycznego, w skali lokalnej ma niekontrolowana emisja z nie punktowych źródeł:

- sektora transportowego,
- sektora komunalnego – z małych kotłowni i palenisk domowych, gdzie podstawowym źródłem energii cieplnej jest spalanie węgla i koks; związana jest z tym emisja tlenków węgla, siarki, azotu, a także pyłów. Niekiedy wraz z węglem spalane są odpady, zawierające różnego rodzaju szkodliwe substancje, które trafiając do powietrza stwarzają zagrożenie dla zdrowia mieszkańców.
- rolnictwo (hodowla bydła, zabiegi agrotechniczne)

W rejonach zabudowy rozproszonej wpływ na pogorszenie stanu atmosfery ma brak zorganizowanego systemu zaopatrzenia mieszkańców w energię ciepłą. Wzrost zanieczyszczenia notuje się w okresie grzewczym, na co ma wpływ tzw. „niska emisja” – emisja z indywidualnych palenisk w domach jednorodzinnych. Głównymi surowcami energetycznymi w sektorze komunalno – bytowym w gminie są: drewno i węgiel. Gospodarstwa domowe korzystają w zdecydowanej większości z niskosprawnych palenisk węglowych opalanych najczęściej drewnem lub niskogatunkowym węglem (o dużej zawartości siarki i pyłów).

W ostatnim czasie daje się zauważyć zjawisko odchodzenia od ogrzewania budynków gazem i węglem na rzecz opału odpadów drzewnych i drewnopodobnych, a często także innego rodzaju dających się spalić odpadów. Szczególnie niebezpieczne jest tu spalanie tworzyw sztucznych i substancji przemysłu chemicznego ze względu na emisje silnie toksycznych i rakotwórczych substancji.

Zagrożeniem stanu jakości atmosfery jest też emisja do powietrza zanieczyszczeń pochodzących z paliw płynnych wykorzystywanych do napędzania silników spalinowych w pojazdach samochodowych, maszynach rolniczych, budowlanych itp. Szybki wzrost liczby pojazdów sprzyja występowaniu podwyższonych wielkości zanieczyszczeń powietrza. Pogorszenie jakości powietrza może być obserwowane w rejonach głównych dróg przebiegających przez teren gminy.

Z informacji Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie wynika, że na terenie gminy nie występują przekroczenia dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń powietrza, które zostały określone w Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji (Dz. U. Nr 87/2002, poz. 786.)

2.9.2. Hałas

Hałas jest jednym z najistotniejszych czynników wpływających na odczuwanie tzw. komfortu środowiskowego. Strategicznym celem w zakresie ochrony środowiska przed hałasem jest zmniejszenie narażenia ludzi na ponadnormatywny poziom hałasu, w tym emitowany przez środki transportu.

Ograniczenie istniejącego hałasu polegać powinno przede wszystkim na wyciszeniu jego źródeł. Dopiero w przypadkach trudności technicznych w wyciszeniu podejmować należy prace ograniczające jego rozprzestrzenianie w środowisku. Wykonuje się wówczas osłony, ekrany, dokonuje zmian konstrukcyjnych obiektów pozostających w strefie oddziaływania źródeł hałasu, podejmuje się próby ograniczania czasu pracy źródeł hałasu itp.

W celu niedopuszczenia do pogarszania się klimatu akustycznego na obszarach , gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna podejmować należy działania prewencyjne, wykorzystując w szczególności metody planistyczne (w ramach tworzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub prowadząc przemyślaną politykę lokalizacyjną).

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, określają aktualnie obowiązujące przepisy w zależności od przeznaczenia terenu i pory jego oddziaływania w ciągu doby – pora dzienna, pora nocna. Województwo podkarpackie należy do województw średnio zagrożonych hałasem, a największą rolę w zagrożeniach odgrywa hałas drogowy, przemysłowy oraz kolejowy. Na klimat akustyczny gminy Radomyśl nad Sanem wpływa przede wszystkim **hałas komunikacyjny**. Ze względu na rolno-leśny charakter gminy, nie ma tu praktycznie zagrożenia hałasem przemysłowym.

Na poziom hałasu transportowego mają wpływ czynniki związane z warunkami ruchu, parametrami drogi oraz rodzajem pojazdów.

Podstawowymi czynnikami decydującymi o poziomie hałasu drogowego są:

- natężenie ruchu pojazdów w tym procentowy udział pojazdów ciężkich w potoku ruchu,
- prędkość poruszających się pojazdów i płynność ruchu,

- ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna,
- stan techniczny pojazdów i nawierzchni dróg.

Uciążliwość związana z nadmierną emisją hałasu komunikacyjnego może się pojawiać w miejscowościach położonych przy drodze wojewódzkiej nr 856 (Dąbrowa Rzeczycka, Rzeczyca Długa, Rzeczyca Okrągła).

2.9.3. Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące

Wszystkie urządzenia elektryczne, w tym napowietrzne linie przemysłowe wytwarzają w swoim otoczeniu pola elektromagnetyczne. W zależności od zakresu częstotliwości pola, linie elektromagnetyczne wytwarzają elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące ($1 - 10^{16}$ Hz) lub promieniowanie jonizujące ($10^{16} - 10^{12}$ Hz).

Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Powstaje ono w wyniku działania zespołów sieci i urządzeń elektrycznych będących w powszechnym użyciu (kuchenki mikrofalowe, telefony komórkowe, komputery, telewizory, lodówki, itp.), urządzeń elektromedycznych do badań diagnostycznych i zabiegów fizykochemicznych, jak również stacji nadawczych, urządzeń energetycznych, telekomunikacyjnych, radiolokacyjnych i radionawigacyjnych.

Gmina Radomyśl nad Sanem zasilana jest siecią energetyczną napowietrzną średniego napięcia 15 kV. Sieć terenowa średniego napięcia jest silnie rozgałęziona, co wynika z dużego rozproszenia punktów odbioru energii elektrycznej, charakterystycznego dla obszarów wiejskich. Na terenie gminy znajduje się 57 stacji transformatorowych 15/0,4 kV, wykonanych jako napowietrzne – słupowe. Przez południową część gminy przebiega tranzytem 2-torowa linia najwyższych napięć 220 kV, natomiast przez południowo – wschodnią linia wysokich napięć 110 kV. Linie te wymagają strefy ochronnej, w obrębie których nie należy lokalizować obiektów kubaturowych ze względu na ochronę ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pola elektromagnetycznego.

2.10. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska, spowodowane poważną awarią lub katastrofą naturalną, mogą stwarzać bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi.

Klęską żywiołową jest katastrofa naturalna lub awaria techniczna, której skutki zagrażają życiu lub zdrowiu dużej liczby osób, mieniu w wielkich rozmiarach albo

środowisku na znacznych obszarach, a pomoc i ochrona mogą być skutecznie podjęte tylko przy zastosowaniu nadzwyczajnych środków.

Na terenie Gminy Radomyśl nad Sanem występuje ryzyko zaistnienia nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, które mogą być zarówno wynikiem katastrof wywołanych przez siły natury, jak również przez awarie infrastruktury technicznej.

Zagrożenia naturalne

Zagrożenia będące następstwem katastrofy naturalnej obejmują na omawianym obszarze przede wszystkim zagrożenia pożarowe i powodziowe.

Dość znaczny problem na obszarze gminy stanowi zagrożenie pożarowe. Ma to związek przede wszystkim z dość dużą powierzchnią użytków leśnych. Czynniki zwiększającymi zagrożenie pożarowe są również: rozwój infrastruktury oraz brak modernizacji instalacji elektrycznych na wsiach.

Ryzyko wystąpienia pożaru może się też wiązać z zabudową indywidualnych gospodarstw rolnych, w obrębie których znajdują się obiekty gospodarcze (stodoły, obory), składujące zazwyczaj znaczne ilości materiałów łatwo palnych jak słoma i siano. Dodatkowym czynnikiem zwiększającym zagrożenie jest nieodpowiednie posługiwanie się urządzeniami elektrycznymi, używanie prowizorycznych punktów oświetleniowych i gniazd zasilających.

Poważne zagrożenie stwarzają również pożary traw wypalanych przez miejscową ludność w miesiącach wiosennych oraz letnich (wypalanie ściernisk).

Zagrożenie powodziowe na terenie gminy Radomyśl nad Sanem w głównej mierze związane jest z rzekami: San i Wisła, których wylewy powodują często zalewanie terenów o dużej powierzchni. Mniejsze cieki powodują często lokalne powodzie i podtopienia.

Pozostałe zjawiska naturalne

Huragany, określane są jako wiatry wiejące z prędkością powyżej 35 m/s, na terenie gminy Radomyśl nad Sanem nie występują.

Gradobicia, czyli intensywne opady gradu najczęściej w połączeniu z burzami, występują sporadycznie na obszarze powiatu stalowowolskiego i gminy Radomyśl.

Zagrożenia cywilizacyjne

Do lokalnego skażenia na terenie gminy Radomyśl nad Sanem może dojść w pobliżu stacji paliw, gdzie gromadzone są znaczne ilości etyliny i oleju napędowego. W obrębie gminy znajdują się 2 stacje paliw, zlokalizowane w Rzeczycy Okrągłej oraz Radomyślu nad Sanem, w których są magazynowane ciecze palne w zbiornikach podziemnych. Zagrożenie pożarowe występuje także w sąsiedztwie stacji dystrybucji gazu.

Lokalnie zagrożenie ekologiczne może być również spowodowane mechanicznym uszkodzeniem instalacji gazociągowej, rozprowadzającej gaz do poszczególnych odbiorców np. podczas nierozważnego prowadzenia prac budowlanych, zakładania wodociągu czy sieci kanalizacyjnej.

3. Baza ekonomiczna Gminy

Baza ekonomiczna Gminy składa się z:

- rolnictwa i leśnictwa,
- produkcji, przetwórstwa i wyrobów drewnianych,
- drobnego handlu, usług, rzemiosła
- przemysłu związanego z eksploatacją gliny i produkcją ceramicznych materiałów budowlanych.

Uprawy polowe opierają się na tradycyjnych roślinach, tj. zbożach, burakach cukrowych, ziemniakach. Ponadto prowadzi się uprawę warzyw, fasoli i gryki. Uprawy gruntowe na większą skalę prowadzone są w północnej części Gminy, co wiąże się z wyższymi klasami bonitacyjnymi gleb. W zakresie produkcji zwierzęcej dominuje chów trzody chlewnej. Produkcja mleka staje się domeną niewielkiej grupy rolników, w wyniku konieczności spełniania rygorystycznych wymagań fitosanitarnych. Natomiast zdecydowana większość gospodarstw rolnych zaprzestała z powyższych względów hodowli krów mlecznych.

Produkcja rolnicza prowadzona jest w 1760 gospodarstwach rolnych, z czego ogromną większość (90,5 %) stanowią gospodarstwa o powierzchni do 5 ha. 848 gospodarstw, tj. ponad 48 % ogólnej ich liczby nie przekracza 2 ha.

Nadwyżki produktów rolnych znajdują zbyt na rynku lokalnym i poza nim. Zboża sprzedaje się na rynku lokalnym, mleko dostarczane jest głównie do Okręgowej Spółdzielni

Mleczarskiej w Stalowej Woli i Sandomierzu. Natomiast żywiec jest kupowany przez właścicieli prywatnych masarni.

Działalność handlowa i usługowa świadczona jest przez prywatnych przedsiębiorców (osoby fizyczne i spółki). Działalność prywatnych podmiotów gospodarczych obejmuje poza handlem usługi murarskie, stolarskie, blacharskie, kowalskie, mechaniczne, transportowe, krawieckie, fryzjerskie, gastronomiczne oraz produkcję pieczywa. W Gminie działa Spółdzielnia Kółek Rolniczych z siedzibą w Radomyślu nad Sanem, świadcząca usługi w zakresie obsługi agrotechnicznej rolnictwa indywidualnego.

Kompleksową obsługę finansową podmiotów gospodarczych prowadzi w Gminie Bank Spółdzielczy Zaleszany Oddział Radomyśl nad Sanem.

Na terenie Gminy funkcjonuje 8 cegielni polowych, gdzie prowadzona jest produkcja cegły palonej. Zatrudnienie w cegielniach ma charakter sezonowy, jako że produkcja cegły odbywa się przez 7 miesięcy w roku.

Liczba gospodarstw domowych, których utrzymanie następuje poprzez pracę poza rolnictwem systematycznie wzrasta. Oznacza to, że coraz mniej osób na terenie Gminy utrzymuje się wyłącznie z rolnictwa. Na terenie Gminy, oprócz zarobkowania w sferze działalności gospodarczej, źródłem dochodów mieszkańców jest praca zarobkowa w następujących dziedzinach:

- ü oświata,
- ü służba zdrowia,
- ü administracja,
- ü usługi komunalne,
- ü pomoc społeczna,
- ü bankowość,
- ü spółdzielczość.

Mniej znacząca liczba osób zatrudniona jest w Policji, Rejonie Energetycznym.

Niestety, pomimo korzystnych walorów krajobrazowych gminy, słabo rozwinięte są usługi agroturystyczne i hotelarskie.

Mieszkańcy Gminy pracują głównie w Stalowej Woli, Nisku, Gorzycach. Wyjeżdżają również do pracy w innych krajach Unii Europejskiej.

4. Infrastruktura techniczna

4.1. Zaopatrzenie w wodę i systemy odprowadzania ścieków

Na terenie Gminy Radomyśl nad Sanem wody powierzchniowe nie są wykorzystywane do zaopatrzenia ludności, podstawą zaopatrzenia są wody podziemne.

Wyposażenie Gminy Radomyśl nad Sanem w sieć wodociągową ma bardzo duże znaczenie dla poprawy warunków życia ludności. Na obszarze Gminy w roku 2006 funkcjonowało około 118 km czynnej rozdzielczej sieci wodociągowej oraz wykonanych było do 2006 roku prawie 1830 przyłączy wodociągowych do mieszkań i obiektów użyteczności publicznej. Gmina Radomyśl nad Sanem zwodociągowana jest w ponad 90 %.

Stan techniczny sieci wodociągowej jest dobry, gdyż została ona w większości wybudowana w ostatnich pięciu latach.

Na terenie Gminy znajdują się dwie stacje uzdatniania wody, jedna w m. Radomyśl nad Sanem, z której korzysta 46 % mieszkańców, druga w m. Chwałowice dostarczająca wodę do 44 %. SUW w Chwałowicach jest stacją nowoczesną, pracującą w systemie automatycznym. Część gospodarstw domowych korzysta z własnych ujęć wody, pomimo iż posiadają wykonane przyłącza, niemniej jednak liczba odbiorców uzdatnionej wody z sieci systematycznie wzrasta. Susze, jakie występują w ostatnich latach przyczyniają się do zmniejszenia ilości wody w studniach kopanych, co powoduje, iż zwiększa się liczba gospodarstw korzystających z wody uzdatnionej z sieci. Zachodzi potrzeba dokończenia budowy sieci wodociągowej w Gminie Radomyśl nad Sanem i wykonanie jej w m. Łążek Chwałowski.

Obie stacje uzdatniania wody wymagają jednak modernizacji. Postulowane jest także połączenie obu stacji ze względu na wzrastającą liczbę przyłączy oraz okresy nadmiernego pobory wody.

Obsługą Stacji Uzdatniania Wody zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej utworzony w 2000 roku. Obsługa ta polega na uzdatnianiu wody poprzez usuwanie związków żelaza i manganu do wartości normatywnych.

Ujęcie Radomyśl nad Sanem

Zgodnie z decyzją Starosty Stalowowolskiego Oś R.II 62623/8/2002 z dnia 22 lipca 2002 roku gmina posiada pozwolenie wodnoprawne na pobór wody podziemnej z ujęcia wody w Radomyślu za pomocą dwóch studni wierconych S -2 (podstawowej) i S - 1 (awaryjnej) w celu zaopatrzenia w wodę z sieci wodociągu grupowego w ilości:

$$\emptyset Q_{\text{śrd}} = 680 \text{ m}^3/\text{d},$$

$$\emptyset Q_{\text{maxd}} = 890 \text{ m}^3/\text{d},$$

$$\emptyset Q_{\text{maxh}} = 60 \text{ m}^3/\text{h}$$

Ujęcie wody stanowią studnie głębinowe zlokalizowane na terenie stacji wodociągowej, w której prowadzony jest proces uzdatniania pobieranej wody surowej. Studnie oddalone są od siebie o około 40 m. Obiekt stacji posiada ustaloną i ogrodzoną strefę ochrony bezpośredniej.

Ujęcie Chwałowice

Stacja Uzdatniania Wody korzysta z zasobów wód podziemnych ujmowanych za pomocą trzech studni wierzonych S – 1, S – 2, S – 3 ujmujących wody z utworów czwartorzędowych w ilości docelowej:

$$\emptyset Q_{\text{śrd}} = 771 \text{ m}^3/\text{d},$$

$$\emptyset Q_{\text{maxd}} = 1052 \text{ m}^3/\text{d}$$

Wielkości poboru wody z poszczególnych studni wynoszą:

$$\emptyset S - 1 Q_e = 40 \text{ m}^3/\text{h} \text{ przy depresji } S_e = 2,47,$$

$$\emptyset S - 2 Q_e = 40 \text{ m}^3/\text{h} \text{ przy depresji } S_e = 2,87,$$

$$\emptyset S - 3 Q_e = 40 \text{ m}^3/\text{h} \text{ przy depresji } S_e = 2,65$$

Dla ujęcia wody w Chwałowicach został opracowany Projekt Stref ochronnych, w którym ustalono następujące granice strefowe:

- strefa ochrony bezpośredniej – pas szerokości 8,0 m licząc od zarysu obudowy studni,
- strefa wewnętrznej ochrony sanitarnej pośrednie,
- strefa zewnętrznej ochrony sanitarnej.

Wody ujmowane na terenie gminy wymagają uzdatniania. Są one poddawane przeważnie odżelazianiu, odmanganianiu i niekiedy chlorowaniu.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń wód powierzchniowych o wyraźnie antropogenicznym charakterze są ścieki komunalne. W ostatnich latach obserwuje się znaczący wpływ spływów powierzchniowych, szczególnie z terenów stanowiących grunty orne.

Gmina Radomyśl nad Sanem jest źródłem powstawania ścieków bytowych, brak jest źródeł wytwarzania ścieków przemysłowych.

Na terenie Gminy Radomyśl nad Sanem nie ma jeszcze sieci kanalizacyjnej ani oczyszczalni ścieków. Istniejąca zabudowa mieszkaniowa oraz obiekty użyteczności publicznej posiadają lokalne systemy kanalizacji odprowadzające ścieki do zbiorników bezodpływowych (szamb). Ścieki w niewielkich ilościach wywożone są do pobliskich oczyszczalni ścieków samochodami asenizacyjnymi przez firmy posiadające zgodę na prowadzenie takiej działalności na terenie Gminy. Aby ograniczyć niekontrolowane zrzuty ścieków do gruntu, przewiduje się budowę kanalizacji i oczyszczalni ścieków. Budowa kanalizacji jest bardzo kosztownym, lecz koniecznym przedsięwzięciem. Przewiduje się budowę oczyszczalni i kanalizacji, obejmującej około 80 % gospodarstw domowych.

Gmina nie posiada zorganizowanej sieci kanalizacji deszczowej. Odprowadzanie wód opadowych odbywa się przez spływ powierzchniowy i system odkrytych rowów przydrożnych i melioracyjnych. Sieć rowów melioracyjnych jest na bieżąco konserwowana, niemniej jednak w zakresie niewystarczającym do efektywnego funkcjonowania.

4.2. Lokalna infrastruktura drogowa i komunikacja

Przez Gminę Radomyśl nad Sanem nie przebiega droga krajowa, lecz wojewódzkie:

- Ø nr 854 Annopol – Gorzyce,
- Ø nr 855 Olbiecin – Stalowa Wola z mostem na rzece San w Brandwicy,
- Ø nr 856 Antoniów – Dąbrowa Rzeczycka,

Przez teren gminy przebiega 6 odcinków dróg powiatowych, które wraz z drogami wojewódzkimi tworzą zasadniczy układ komunikacyjny gminy:

- Ø nr 10 05 R Antoniów – Chwałowice,
- Ø nr 10 06 R Radomyśl nad Sanem – Skowierzyn z mostem na rzece San,
- Ø nr 10 08 R Modliborzyce – Rzeczyca Długa,
- Ø nr 10 09 R Czekań Pniowski – Pniów,
- Ø nr 10 10 R Czekań Pniowski – Nowiny
- Ø nr 10 19 R Zarzecze – Rzeczyca Długa

Stan tych dróg jest niezadowolający. Uzupełnienie sieci dróg powiatowych stanowią drogi gminne (długość – ~52 km). Są one w różnym stanie technicznym, najczęściej wymagają remontu i modernizacji.

Są to drogi o różnych szerokościach pasa drogowego, o zróżnicowanym stanie technicznym (dotyczy to zarówno konstrukcji jezdni jak i samej nawierzchni), często bez poboczy, chodników i należytego oznakowania poziomego. Drogi te, z natury, pełnią na

terenie poszczególnych miejscowości funkcje dróg obsługujących przyległą zabudowę i są coraz częściej odbudowywane. Z uwagi na zwiększający się ruch pogarsza się bezpieczeństwo jego użytkowników i zwiększa się uciążliwość układu komunikacyjnego w stosunku do otoczenia.

Wszystkie drogi wojewódzkie posiadają nawierzchnie bitumiczne. Ich łączna długość na terenie Gminy Radomyśl nad Sanem wynosi około 30 km. Natomiast długość dróg powiatowych znajdujących się na terenie Gminy Radomyśl nad Sanem wynosi ponad 18 km. Spośród dróg powiatowych tylko odcinek jednej drogi posiada nawierzchnię gruntową: w m. Dąbrówka Pniowska – Witkowice. Zarządcą dróg wojewódzkich jest Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie, dróg powiatowych – Zarząd Dróg Powiatowych, natomiast gminnych – Wójt Gminy Radomyśl nad Sanem.

Układ funkcjonalny komunikacji Gminy oprócz sieci dróg wojewódzkich i powiatowych składa się z sieci dróg gminnych oraz dróg o funkcji porównywalnej z drogami gminnymi. Do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym, które stanowią uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom. Występują też drogi o funkcji porównywalnej z drogami gminnymi, są to drogi wewnętrzne i dojazdy, które powstały wraz z rozwojem zabudowy mieszkaniowej oraz infrastruktury wsi.

Drogi gminne o łącznej długości ponad 51 km, w dużej mierze na obszarze osadnictwa wiejskiego, posiadają nawierzchnie bitumiczną. Takich dróg jest na terenie Gminy około 22 km. Nawierzchnie żużlową posiada prawie 19 km dróg, gruntową 10 km, natomiast dróg z nawierzchnią tłuczniową jest niespełna 0,8 km. Spośród ewidencjonowanych dróg gminnych nieutwardzonych 8 km przebiega przez obszary leśne, stąd też obecnie brak uzasadnienia ekonomicznego do utwardzenia nawierzchni bitumicznej.

Powszechnie znane są potrzeby w zakresie modernizacji technicznej ulic i dróg na terenie Gminy, obejmujące naprawy nawierzchni, przystosowanie ich do wymogów normatywnych uwzględniających: szerokość, chodniki, pobocza, zatoki autobusowe, ścieżki rowerowe, oświetlenie uliczne itp. Wzdłuż dróg wojewódzkich i powiatowych nie utworzono ścieżek rowerowych.

Komunikację zbiorową z sąsiednimi gminami i miastami zapewnia komunikacja autobusowa PKS i innych licencjonowanych przewoźników.

4.3. Gospodarka odpadami

Gmina Radomyśl nad Sanem nie dysponuje własnym składowiskiem odpadów. W stanie obecnym korzysta ze składowiska zlokalizowanego na terenie Gminy Pysznica. Odpady komunalne z terenu gminy zbierane są w pojemniki 120 l, 240 l oraz 1100 l, zakupione przez gminę dla indywidualnych gospodarstw i instytucji publicznych i wywożone na składowisko odpadów w Pysznicy przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Radomyślu nad Sanem. W 2006 roku ilość zebranych odpadów komunalnych zebranych na terenie gminy wynosiła 510 Mg, w tym:

- opakowania z tworzyw sztucznych – 8,1 ton
- opakowania ze szkła gospodarczego – 12,1 ton
- pozostałe odpady – 489,8 ton

W strumieniu odpadów komunalnych znajdują się również odpady niebezpieczne takie jak: baterie, zużyte leki, odpadowe farby i rozpuszczalniki, kleje, środki ochrony roślin, itp. Odpady te są zbierane i składowane łącznie z odpadami komunalnymi, a powinny być ze względu na zagrożenie, jakie stwarzają dla środowiska odzyskiwane, unieszkodliwiane i wykorzystywane zgodnie z wymogami dla odpadów niebezpiecznych

Dominującym sposobem postępowania z odpadami komunalnymi pozostaje ich składowanie na składowiskach odpadów komunalnych.

Gmina Radomyśl nad Sanem dysponuje dwoma samochodami - śmieciarkami, w tym jeden przeznaczony jest do zbiórki odpadów posegregowanych. Ponadto zostały zakupione, w ilości wystarczającej dla wszystkich gospodarstw domowych, pojemniki o pojemności 120 l dla gospodarstw indywidualnych oraz pojemniki o pojemności 1100 l przeznaczone do zbiórki odpadów przy obiektach użyteczności publicznej. Zakupiono także pojemniki o pojemności 1100 l przeznaczonych do selektywnej zbiórki odpadów.

Zakłada się, że na terenie Gminy nie powstanie żaden istotny obiekt związany z gospodarką odpadami. Kierunkiem działania winna być selektywna zbiórka odpadów w miejscu ich wytwarzania i wywożenie własnymi środkami transportu poza teren gminy do zakładu unieszkodliwiania odpadów, który powstanie na podstawie Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami.

4.4. Kompleksowe zagospodarowanie terenów dla celów inwestycyjnych

Na terenie Gminy Radomyśl nad Sanem występują ustalone tereny pod działalność inwestycyjną, które mogą być wykorzystane do rozwoju mieszkalnictwa jak i przedsiębiorczości. Dla nich dostępne są podstawowe media techniczne, realizowane

w procesach inwestycyjnych. Niemniej jednak konieczne jest dalsze kompleksowe zagospodarowanie terenów i ich uzbrojenie wyłącznie dla celów inwestycyjnych.

Zamierzenie to wymaga przeprowadzenia procesu zmian Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz przystąpienia do opracowania planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego.

4.5. Gospodarka energetyczna, w tym: pozyskiwanie energii poprzez tworzenie lokalnych systemów odnawialnych źródeł energii

Przez południowy kraniec Gminy Radomyśl nad Sanem przebiega linia przesyłowa Najwyższych Napięć – 220 kV, rozdzielająca się w rejonie Rzeczycy Okrągłej na linię 220 kV Stalowa Wola – Abramowice i 220 kV Stalowa Wola – Chmielów, natomiast przez południowo – wschodnią część Gminy w kierunku północnym przebiega linia Wysokich Napięć – 110 kV w relacji Stalowa Wola – Budzyń. Ich lokalizacja wyłącza na przyszłość przeznaczenie terenów na cele inwestycyjne. Dostawa energii elektrycznej dla odbiorców odbywa się za pośrednictwem linii średniego i niskiego napięcia. Na koniec 2000 roku długość linii średniego napięcia wynosiła 70,88 km, natomiast niskiego napięcia 80,39 km. Obecnie widoczny jest przyrost długości linii średniego napięcia o 1,25 km, a linii niskiego napięcia o prawie 2 km. Główne linie elektroenergetyczne zasilające Gminę są zrealizowane jako linie napowietrzne. Na terenie całej Gminy zlokalizowanych jest 58 stacji transformatorowych, o mocy od 100 KVA do 400 KVA.

W obecnej chwili dystrybutorem energii jest Rzeszowski Zakład Energetyczny w Rzeszowie, który to jest inwestorem w działaniach związanych z modernizacją, przebudową linii średniego napięcia.

W wyniku działalności prywatnego przedsiębiorcy na terenie Gminy w miejscowości Chwałowice znajduje się „Farma wiatrowa” – wiatraki poruszane siłą wiatru, wytwarzającą „zieloną energię”.

Budowa elektrowni wiatrowych jest opłacalna na obszarze, na którym występują korzystne prądy powietrzne. Tendencją jest, aby elektrownie wiatrowe były budowane nie przez samorząd terytorialny, lecz z inicjatywy prywatnych przedsiębiorców. Ograniczeniem dla powstawania tego typu źródeł energii jest również ustanowienie obszaru sieci Natura 2000 dla ochrony siedlisk ptaków.

Zastosowane rozwiązania zasilania odbiorców w energię elektryczną na terenie Gminy nie zapewniają w pełni niezawodności dostaw energii elektrycznej, przede wszystkim z powodu funkcjonowania przestarzałych stacji transformatorowych i linii NN.

Na obszarze Gminy Radomyśl nad Sanem nie funkcjonuje system centralnego zaopatrzenia budownictwa mieszkaniowego w energię ciepłą. Oparte jest ono na indywidualnych źródłach ciepła. W przeważającej części są to kotłownie węglowe przystosowane do spalania drewna i jego pochodnych. Tylko nieliczne gospodarstwa domowe (ze względów ekonomicznych) posiadają kotłownie gazowe, pomimo iż ponad 60 % gospodarstw domowych posiada wykonane przyłącze gazowe, a obszary zabudowane na terenie Gminy pokryte są siecią gazową w niemal 90 %.

Długość głównej sieci gazociągowej średnioprężnej wynosi około 82 km. Na terenie Gminy został wybudowany gazociąg, z którego korzystać może prawie 90 % ludności, niemniej jednak w ograniczonym zakresie. Tylko w niektórych gospodarstwach wykorzystywany jest on jako czynnik grzewczy, co powoduje ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Ciśnienie w sieci gazociągowej na terenie gminy zredukowane jest przez stację redukcyjno – pomiarową w m. Lipa w gminie Zaklików. W wyniku działalności inwestycyjnej w ostatnich latach budynki użyteczności publicznej zarządzane przez jednostki publiczne na terenie Gminy zostały zaopatrzone w kotłownie gazowe, co w znacznej mierze ograniczy emisję zanieczyszczeń do atmosfery.

Przez teren gminy przebiega magistrala gazowa Ø 700 CN 64 Jarosław – Puławy, która stanowi ważny element systemu krajowego.

Na terenie Województwa Podkarpackiego występują duże zasoby wód geotermicznych, jednak najzasobniejsze są rejony na południowy zachód od Mielca, Rzeszowa i Przemyśla. Jest to energia wnętrza ziemi, bezpieczna dla środowiska i przy odpowiednim użytkowaniu złóż w pełni odnawialna. Gmina Radomyśl nad Sanem położona jest w obszarze występowania zbiorników wód geotermalnych w piaskowcach miocenu, gdzie temperatury wód geotermalnych są rzędu 20 – 40°C, a więc zasobność w energię geotermalną naszego terenu nie jest zbyt duża.

4.6. Lokalna infrastruktura przeciwpowodziowa

Na terenie Gminy Radomyśl nad Sanem znajduje się 42,6 km wałów przeciwpowodziowych. Powierzchnia chroniona na terenie Gminy wynosi 3 200 ha i obejmuje 286 gospodarstw domowych, w których zamieszkuje 1196 osób. Obszar zalewowy

Gminy stanowi 24 % powierzchni całkowitej Gminy, są to grunty najbardziej zagospodarowane rolniczo, o dobrej bonitacji gleby, natomiast obszar niezalewowy jest w większości porośnięty lasem. Na terenie chronionym znajdują się także cegielnie polowe, które stanowią istotne źródło dochodów Gminy. Na terenie Gminy występują zagrożenia na ciekach wodnych – Wisła, San, Łukawica i Strachodzka. Największe zagrożenie dla sołectw: Dąbrówka Pniowska, Antoniów, Orzechów, Witkowice, Chwałowice, Pniów, Nowiny i Radomyśl nad Sanem występuje podczas zwiększonych stanów wód w widłach rzek Wisły i Sanu, które odprowadzane są z terenu Gminy Radomyśl nad Sanem przez przepompownię zlokalizowaną w m. Janiszów w gminie Annopol.

Obwałowane są główne rzeki gminy: Wisła i San oraz ich dopływy Jodłówka i Strachodzka.

1. Prawy wał Strachodzkiej – prawy wał Wisły chroni obszar gminy Radomyśl o powierzchni ok. 1300 ha, w miejscowościach: Chwałowice, Antoniów i Orzechów. Jest to obszar intensywnie wykorzystywany pod uprawy rolnicze, z dużymi kompleksami łąk.
2. Prawy wał Sanu (od góry Zjawienie) – prawy wał Wisły – lewy wał Strachodzkiej chroni obszar o powierzchni ok. 1700 ha w miejscowościach: Dąbrówka Pniowska, Pniów, Nowiny i Radomyśl na Sanem. W strefie zalewowej położone jest ujęcie wody w Radomyślu nad Sanem. Jest to obszar, który na dobrych glebach wzdłuż Sanu wykorzystywany jest rolniczo, dużą powierzchnię zajmują lasy.
3. Prawy wał Jodłówki – prawy wał Sanu chroni obszar o powierzchni ok. 150 ha w miejscowości Żabno, Radomyśl nad Sanem i Nowiny.
4. Prawy wał Sanu – lewy wał Jodłówki chroni obszar o powierzchni ok. 250 ha w miejscowościach Wola Rzeczycka, Dąbrowa Rzeczycka, Kępa Rzeczycka, Rzeczyca Długa, Okrągła i Musików.

Brak wału przy ujściu rzeki Łukawicy stanowi potencjalne zagrożenie przy dużych stanach wody. W celu uniknięcia zalewania terenów położonych w północnej części gminy, postulowana jest konieczność zabezpieczenia ujścia rzeki Łukawica do Sanu oraz budowa zbiornika wodnego o powierzchni 15 ha w miejscowości Rzeczyca Długa.

Niebezpieczeństwo powodzi jest już w znacznym stopniu wyeliminowane poprzez modernizację obwałowań Sanu i Wisły. W latach 1999 – 2004 zrealizowano następujące zadania z zakresu ochrony przeciwpowodziowej:

- Dąbrówka Pniowska – Popwice, etap I – zabezpieczenie prawego wału Wisły w km 4 + 820 – km 5 + 820 na długości 1 km
- Zabudowa osuwiska w prawym wale Wisły w km 5 + 820 – km 6 + 130 w miejscowości Witkowice na długości 310 m

- Dąbrówka Pniowska – Popowice, etap II – zabezpieczenie prawego wału rzeki Wisły w km 6 + 490 – km 7 + 350 i w km 7 + 450 – km 7 + 600 na długości 1,01 km w miejscowości Dąbrówka Pniowska
- Wisła – Dąbrówka Pniowska – Popowice zadanie II – uszczelnienie korpusu i podłoża prawego wału rzeki w km 0 + 000 – km 3 + 970 na długości 3,97 km
- Dąbrówka Pniowska – Popowice, etap III – zabezpieczenie prawego wału Wisły i Sanu w km 3 + 970 – km 4 + 772 i od km 6 + 050 – km 6 + 490 na długości 3 km

Postulowana jest do roku 2013 modernizacja obwałowań Sanu co najmniej do Góry Zjawiennej w Radomyślu nad Sanem.

Wody powierzchniowe płynące są najbardziej zanieczyszczonym elementem środowiska, co jest następstwem nieracjonalnej gospodarki zasobami oraz odprowadzania nadmiernej ilości ścieków komunalnych o niedostatecznym stopniu oczyszczenia. Istotnym czynnikiem degradującym wody powierzchniowe są zanieczyszczenia obszarowe pochodzące ze spływów powierzchniowych (głównie w czasie występowania obfitych opadów i topnienia pokrywy śnieżnej), wprowadzających do wód zanieczyszczenia bakteriologiczne będące rezultatem stosowania praktyki nadrzędności zaopatrzenia ludności w wodę z wodociągów w stosunku do uporządkowania gospodarki ściekowej. Sytuacja taka dotyczy terenu gminy Radomyśl nad Sanem, gdzie zwodociągowanych jest ponad 90 % gospodarstw przy braku zbiorczego systemu odbioru i oczyszczania ścieków. Gospodarka ściekowa organizowana jest we własnym zakresie (zbiorniki bezodpływowe), co stwarza zagrożenie dla środowiska wodnego, poprzez spływy obszarowe w przypadkach nieprawidłowej ich eksploatacji. Poza tym brak jest większych punktowych źródeł zanieczyszczeń wód powierzchniowych. Czwartorzędowy poziom wodonośny na terenie gminy pozbawiony jest przypowierzchniowej, ciągłej warstwy izolacyjnej, co stwarza zagrożenie przenikania zanieczyszczeń z powierzchni. Lokalnymi punktowymi, potencjalnymi źródłami zanieczyszczeń wód gruntowych na terenie gminy są: stacje paliw w Rzeczycy Okrągłej, Radomyślu nad Sanem oraz i masarnia w Orzechowie.

Badania jakości ujmowanych wód wykazują, iż nie odpowiadają one wymogom sanitarnym z uwagi na skład fizykochemiczny (obniżone pH, podwyższona barwa, zwiększona zawartość żelaza, manganu i amoniaku) i bakteriologiczny, dlatego też zachodzi konieczność jej uzdatniania.

Długość rowów melioracji szczegółowych wynosi 118 km. Występują one na terenie działania Gminnej Spółki Wodnej tj. w miejscowościach: Chwałowice, Witkowice,

Antoniów, Dąbrówka Pniowska, Orzechów, Pniów, Nowiny, Radomyśl nad Sanem i Żabno. W pozostałych miejscowościach Gminy nie funkcjonują spółki wodne.

Oprócz działań typowo inwestycyjnych w celu ochrony przed powodzią konieczna jest również systematyczna konserwacja dopływów Sanu i Wisły, a więc Łukawicy, Jodłówki i Strachodzkiej. W ramach konserwacji powinny być wykonywane zabiegi polegające na oczyszczeniu i odmuleniu koryt rzek a tam, gdzie występują obwałowania systematycznym koszeniu korony wałów.

Dla naturalnego zachowania biegu rzeki Łukawica odstępuje się od postulatu jej regulacji. Zagrożenie lokalnymi podtopieniami powinno zostać wyeliminowane poprzez budowę zbiornika wodnego w miejscowości Rzeczycza Długa.

4.7. Lokalna infrastruktura turystyczna

Gmina Radomyśl nad Sanem jest postrzegana jako obszar o znacznym potencjale turystycznym. Z uwagi na wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe znalazł się nieomal w całości w granicach systemu obszarów chronionych: Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie, obszaru sieci Natura 2000, Rezerwatu Przyrody „Pniów”, projektowanego Parku Krajobrazowego Środkowej Wisły i Projektowanego Lipskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Biorąc pod uwagę walory turystyczne, krajobrazowe oraz zabytkową architekturę można powiedzieć, iż jest to obszar o wyjątkowej atrakcyjności. Swoją odmienność zawdzięcza również istniejącym tradycjom i zwyczajom kulturowym (Turki Wielkanocne, zabawa obyczajowa Comber, Zapusty), które są głęboko zakorzenione w świadomości lokalnych mieszkańców, pielęgnowane i przekazywane z pokolenia na pokolenie.

O atrakcyjności turystycznej regionu radomyskiego świadczą również istniejące zabytki kultu religijnego: Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej i Pocieszenia, kościół na Górze Zjawiennej, stranowiacy cel licznych pielgrzymek wiernych do Radomyśla nad Sanem.

Koniecznym w tej sytuacji staje się wykreowanie gminy jako regionu o atrakcyjnej ofercie turystycznej, przyjaznej turystom i odwiedzającym. Wymiernym tego dowodem ma być zwiększenie się zainteresowania gminą oraz proces systematycznego wzrostu ilości turystów z terenu kraju. Realizacji tego celu ma służyć rozpoczęty w 2001 roku proces stymulowania rozwoju gospodarstw agroturystycznych oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi profesjonalnej bazy turystyczno-wypoczynkowej.

Na terenie Gminy powstały dwa gospodarstwa agroturystyczne, które przyjmują gości przez cały rok. Oferują one wiele atrakcji, między innymi nauka jazdy konnej dla

początkujących i zaawansowanych, przejażdżki konne w teren, wycieczki dla dzieci, młodzieży i dorosłych połączone z jazdą konną i ogniskiem, wędkowanie na stawie o powierzchni 2 ha, przejażdżki łódką i rowerkiem wodnym, jazda konna wierzchem oraz bryczką, kąpiele w stawie czy grzybobranie w pięknych lasach o charakterze puszczańskim: lipskich i janowskich (500m do lasu). Poza tym dla najmłodszych, poza stadkiem koni huculskich, czekają sympatyczne daniela, które można karmić.

Usługi hotelarskie oferuje również Dom Rekolekcyjny oraz punkt noclegowy „Karolina”.

5. Infrastruktura społeczna

5.1. Lokalna infrastruktura edukacyjna

Na terenie Gminy znajduje się pięć obiektów szkolnych.

Zespół Szkół w Rzeczycy Długiej obejmuje szkołę podstawową, gimnazjum a także klasę zerową. W budynku tym znajduje się biblioteka szkolna, pracownia komputerowa oraz pracownia językowa. Przy szkole znajduje się sala gimnastyczna.

W budynku szkoły podstawowej w miejscowości Wola Rzeczycka mieści się również klasa „zerowa”, biblioteka szkolna, pracownia komputerowa oraz pracownia językowa. Przyszłościowo planuje się wykorzystać część budynku do celów Centrum Kształcenia Ustawicznego. Obiekt ten nie jest wyposażony w stołówkę szkolną. Zamiarem jest jednak utworzyć punkt wydawania posiłków i dowozić gorące pożywienie do szkoły przygotowane w kuchni w innym obiekcie szkolnym.

Obiekt szkolny w Radomyślu nad Sanem obejmuje przedszkole wraz z klasą „zerową”, szkołę podstawową oraz gimnazjum. W budynku szkoły mieści się biblioteka szkolna, pracownia językowa, pracownia komputerowa, blok żywieniowy oraz przyszkolna sala gimnastyczna.

W obiekcie Zespołu Szkół w Antoniowie znajduje się klasa „zerowa”, szkoła podstawowa, gimnazjum. Ponadto jest też pracownia językowa, pracownia komputerowa, blok żywieniowy, biblioteka szkolna a także sala gimnastyczna.

Ostatnim obiektem szkolnym jest szkoła podstawowa w miejscowości Chwałowice, która jako jedyna na terenie Gminy Radomyśl nad Sanem posiada pełnowymiarową salę

sportową. Ponadto wyposażona jest w pracownię językową, pracownię komputerową a także bibliotekę szkolną.

Wymagane stałe i bieżące remonty obiektów szkolnych zapewniają bezpieczeństwo uczestników procesu dydaktycznego.

Natomiast w celu ekonomicznym wskazana jest termomodernizacja obiektów szkolnych kolejno w miejscowościach: Antoniów, Radomyśl nad Sanem, Rzeczyca Długa i Wola Rzeczycka.

Dla wszystkich szkół organem prowadzącym jest Gmina Radomyśl nad Sanem. W szkołach tych zapewnione są bezpieczne i optymalne warunki do edukacji dzieci i młodzieży.

5.2. Infrastruktura telekomunikacyjna i teleinformatyczna

Głównym operatorem w Gminie świadczącym usługi telekomunikacyjne w zakresie obsługi abonentów i eksploatacji sieci i urządzeń telekomunikacyjnych jest Telekomunikacja Polska S.A. Drugim operatorem jest Pilicka Telefonia S.A. Obsługuje ona abonentów systemem radiowym.

Abonentów Telekomunikacji Polskiej S.A. obsługują cztery centrale cyfrowe, znajdujące się w Radomyślu nad Sanem, Antoniowie, Dąbrowie Rzeczyckiej i Rzeczycy Długiej. Obszar Gminy jest dobrze stelefonizowany. Wszystkie miejscowości posiadają łączność telefoniczną.

Na terenie Gminy znajdują się dwie stacje nadawczo – odbiorcze Polskiej Telefonii Komórkowej Centertel IDEA oraz Era GSM. Zlokalizowane są one wysokich wieżach, co zapewnia dostateczną łączność radiowo – telefoniczną.

Na terenie gminy dostępny jest internet poprzez sieć analogową i drogą radiową. Łatwość dostępu do niego stwarza możliwość rozwiązania wielu problemów społeczności lokalnej. W chwili obecnej jest on ogólnie dostępny, jednakże wysokie koszty ograniczają liczbę osób korzystających z internetu. Pożądany jest dostęp do tańszego internetu szerokopasmowego.

5.3. Podstawowa infrastruktura ochrony zdrowia

Podstawowa opieka medyczna i działania profilaktyczne zapewnia Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Radomyślu nad Sanem, działający

w oparciu o trzy obiekty Wiejskich Ośrodków Zdrowia w Radomyślu nad Sanem, Antoniowie i Rzeczycy Długiej. W budynku Ośrodka Zdrowia w Radomyślu nad Sanem znajduje się również Gminny Ośrodek Fizjoterapii. Usługi świadczone przez lekarzy charakteryzują się wysoką jakością, niemniej jednak na poziomie podstawowym.

GSPZOZ zapewnia opiekę medyczną i świadczy pomoc dla pacjentów w zakresie: medycyny ogólnej, okulistyki, stomatologii, ginekologii i położnictwa oraz rehabilitacji i fizjoterapii.

Usługi specjalistyczne i opiekę szpitalną zapewnia dla większości mieszkańców Gminy Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli.

Stan obiektów Wiejskich Ośrodków Zdrowia wymaga modernizacji w szczególności w zakresie dostosowania do korzystania z nich bez utrudnień przez osoby niepełnosprawne, ale także ze względów ekonomicznych poprzez dokonanie termomodernizacji.

Działania inwestycyjnych wymagają obiekty OZ w Rzeczycy Długiej, Radomyślu nad Sanem i Antoniowie.

5.4. Publiczne obiekty sportowe i rekreacyjne

Na terenie Gminy czynnych jest 10 klubów sportowych, w których łącznie zarejestrowanych jest około 500 zawodników systematycznie trenujących. Sześć klubów stanowią Ludowe Zespoły Sportowe, których uprawianą dyscypliną jest piłka nożna, natomiast pozostałe cztery są to Uczniowskie Kluby Sportowe, uprawiające różne dyscypliny sportowe.

Bazę sportową Gminy Radomyśl nad Sanem stanowi sześć boisk wiejskich w Rzeczycy Długiej, Woli Rzeczyckiej, Żabnie, Radomyślu nad Sanem, Nowinach i Chwałowicach, trzy pomocnicze sale gimnastyczne i dwa boiska do gry w koszykówkę i siatkówkę przy szkołach, nowo wybudowana pełnowymiarowa sala sportowa oraz place zabaw dla dzieci we wszystkich sołectwach. Ponadto w miejscowości Antoniów powstało Gminne Centrum Turystyki i Rekreacji, w którym znajduje się boisko do gry w piłkę nożną, boisko do gry w piłkę siatkową oraz boisko do gry w koszykówkę. Poza nowo wybudowanymi boiskami, pozostałe obiekty są w znacznym stopniu zużyte i wymagają inwestycji remontowych i modernizacyjnych. Potrzeba w tym zakresie jest widoczna w szczególności w odniesieniu do szkolnych sal sportowych, które należy wybudować przy każdym obiekcie szkolnym w Gminie.

Przez część Gminy Radomyśl nad Sanem przebiega ścieżka rowerowa, która na terenie Gminy zaczyna się w m. Czekał Pniowski w miejscu przeprawy promowej, a kończy się w m. Łązek Chwałowski.

Przez miejscowość Radomyśl nad Sanem przebiega trasa rowerowa Roztocze – Sandomierz. natomiast okolice Antoniowa możemy podziwiać udając się trasą rowerową rozpoczynającą się w okolicach szkoły poprzez teren Rezerwatu Pniów, przeprawę promową w miejscowości Czekał Pniowski oraz ujście Sanu do Wisły.

Zadaniem strategicznym jest urządzenie w każdej miejscowości miejsc rekreacyjnych, w skład których wchodziłyby place zabaw dla dzieci. Obecnie występują załączki takich miejsc, które wymagają dalszego doposażenia.

W zakresie czynnego wypoczynku postuluje się inwestowanie w infrastrukturę związaną z poprawą stanu technicznego boisk, rozbudowę Gminnego Centrum Turystyki i Rekreacji w Antoniowie i budowę Centrum Sportu Powszechnego i Rekreacji w Chwałowicach. Budowa CSPiR zasadna jest ze względu na brak sportowych obiektów przyszkolnych.

W zakresie czynnego wypoczynku postuluje się wykorzystanie cennych przyrodniczo i rekreacyjnie walorów Łązku Chwałowskiego.

5.5. Obiekty służące prowadzeniu działalności kulturalnej na wsi

Działalność kulturalna środowiska lokalnego na terenie gminy Radomyśl prowadzona jest przez powołane do życia w 2000 r. Gminne Centrum Kultury. Stwarza ono dobre warunki dla aktywnej twórczości oraz prezentuje bogatą ofertę kulturalną, kierowaną do szerokiego grona odbiorców. Wyznaczonym kierunkiem działania GCK jest poszukiwanie wsparcia oraz bliska współpraca z innymi instytucjami o podobnych kierunkach działania, np. szkoły, kluby sportowe oraz stowarzyszenia. GCK jest ściśle powiązane z bibliotekami publicznymi, świetlicami środowiskowymi, jak również z Kościołem Katolickim. Bardzo ważną rolę dla rozwoju kultury w Gminie stanowi współpraca z miastem partnerskim Radechów z Ukrainy. Chociaż Centrum prowadzi działalność podstawową, to nie jest to jedyna baza społecznej aktywności kulturalnej.

Polityka kulturalna w gminie jest ciągłym balansowaniem pomiędzy potrzebami społecznymi i możliwością ich realizacji. Wymaga to współpracy różnych sił społecznych, jak również rozważnego procesu decyzyjnego o podejmowanych działaniach kulturalnych, a także

racjonalnym wydatkowaniu skromnych środków finansowych, jakimi na kulturę dysponuje samorząd gminy. To konieczność budowania umiejętnej oferty kulturalnej i pozyskania dla niej społecznej akceptacji. To w końcu konieczność szukania ciągle nowych rozwiązań w zakresie mecenatu i sponsoringu kultury.

Nie można jednak pominąć konieczności ciągłego zwiększania zainteresowania kulturą społeczności lokalnej, jak również rozbudzenia potrzeby aktywnego uczestnictwa w jej tworzeniu.

Do obiektów służących prowadzeniu działalności kulturalnej na wsi należą: Wiejski Domu Kultury w m. Chwałowice w strukturze Gminnego Centrum Kultury, Domy Ludowe ze świetlicami w sołectwach: Rzeczyca Okrągła, Dąbrowa Rzeczycka, Kępa Rzeczycka, Żabno, Pniów, Dąbrówka Pniowska, Antoniów, Witkowice, Łązek Chwałowski oraz plac przy kościele w Woli Rzeczyckiej. Ponadto na terenie Gminy występują również biblioteki publiczne.

Modernizacji wymaga jednak Wiejski Dom Kultury w Chwałowicach oraz Domy Ludowe w Żabnie i Dąbrówce Pniowskiej. Są to miejsca nie tylko działalności kulturalnej kreowanej przez GCK, ale stanowią także bazę dla istniejących stowarzyszeń i grup lokalnych.

5.6. Dziedzictwo kulturowe: obiekty zabytkowe

Minione wieki przetrwało 38 budowli o walorach architektoniczno – historycznych, cennych z urbanistycznego punktu widzenia, traktowanych jako dziedzictwo narodowej kultury.

Do podstawowego rejestru zabytków prowadzonego przez Konserwatora Zabytków wpisano 12 obiektów architektury i budownictwa. W rejestrze tym znajduje się między innymi:

- w m. Łązek Chwałowski - Cmentarz mieszkańców wsi z 1944 r. (na wydmie nad doliną Sanny) – nr rejestru 570/A z 27.12.1993 r.
- w m. Antoniów – Cmentarz kultury łużyckiej – nr rejestru 524/A z 24.05.1993 r.
- w m. Żabno – Zbiorowa mogiła wojenna z 1942 r. – nr rejestru 505/A z 24.03.1993 r.
- w m. Pniów - Kościół p.w. św. Zygmunta, murowany – nr rejestru 445/A z 22.04.1991 r.
- w m. Pniów – Cmentarz parafialny – nr rejestru 444/A z 22.04.1991 r.
- w m. Radomyśl nad Sanem – Kościół p.w. św. Jana – nr rejestru 443/A z 22.04.1991 r.

- w m. Radomyśl nad Sanem – Cmentarz parafialny „Na Zjawieniu” – nr rejestru 442/A z 22.04.1991 r.
- w m. Wola Rzeczycka – Kościół Nawiedzenia NMP z k. XIX w – nr rejestru 310/A z 28.07.1987 r

5.7. Pomoc społeczna

Usługi w zakresie pomocy społecznej świadczone są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zadaniem ośrodka jest zapobieganie sytuacjom, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. O pomoc ubiegają się przede wszystkim rodziny, w których dominuje bezrobocie i długotrwała choroba, jak również sieroctwo, bezdomność, przemoc w rodzinie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, trudności po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizm, narkomania, zdarzenia losowe i klęska żywiołowa lub ekologiczna.

W Gminie Radomyśl nad Sanem w grudniu 2005 r. rozpoczął swoją działalność Środowiskowy Dom Samopomocy dla 30 uczestników. Utworzony on został z myślą o osobach mających trudności w życiu codziennym oraz których stan zdrowia utrudnia im kształtowanie stosunków z otoczeniem. Działalność ŚDS skupiona jest na podtrzymywaniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego i aktywnego życia, stwarzaniu możliwości integracji i uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, prowadzeniu rehabilitacji społecznej i zawodowej. W ŚDS znajduje się również Punkt Interwencji Kryzysowej, w którym to wsparcie mogą znaleźć osoby znajdujące się w bardzo trudnej sytuacji życiowej.

Instytucje te znajdują się w jednym, obiekcie znajdującym się w pobliżu kościoła.

W sferze bazy pomocy społecznej postuluje się modernizację obiektu, w szczególności poprzez wykonanie konstrukcji dachu, a także działalności inwestycyjnej polegającej na zakupie samochodu do przewożenia uczestników ŚDS.

6. Główne kierunki i decyzje w okresie 1994 - 1998

Główne kierunki działań wspierających rozwój Gminy w latach 1994 – 1998 dotyczyły: gospodarki komunalnej, oświaty, budownictwa jednorodzinne.

Decyzje władz lokalnych szczególnie istotne dla rozwoju Gminy dotyczyły:

- Ø budowy sieci gazociągowych średniego ciśnienia w miejscowościach: Rzeczyca Okrągła, Rzeczyca Długa, Musików, Żabno, Nowiny, Pniów, Czekań Pniowski, Antoniów, Orzechów, Dąbrówka Pniowska, Chwałowice, Witkowice, Radomyśl nad Sanem
- Ø budowy Stacji Uzdatniania Wody w Radomyślu nad Sanem docelowo zasilającej w wodę miejscowości: Radomyśl nad Sanem, Żabno, Wola Rzeczycka, Kępa Rzeczycka, Dąbrowa Rzeczycka, Rzeczyca Okrągła, Rzeczyca Długa i Musików
- Ø budowy linii telefonicznej w oparciu o trzy centrale automatyczne o łącznej pojemności 1256 abonentów, obejmuje wszystkie 16 sołectw
- Ø budowy sieci wodociągowej w miejscowościach: Radomyśl nad Sanem i Żabno o łącznej długości sieci 15,5 km oraz 352 przyłączy
- Ø budowy Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Chwałowice, mającej zasilać w uzdatnioną wodę miejscowości: Chwałowice, Witkowice, Orzechów, Antoniów, Dąbrówka Pniowska, Pniów, Nowiny
- Ø modernizacji i rozbudowy składowiska stałych odpadów komunalnych w Stalowej Woli w ramach porozumienia komunalnego pomiędzy miastem Stalowa Wola a gminami: Bojanów, Gorzyce, Radomyśl nad Sanem, Zaleszany
- Ø budowy stacji TRAFO w miejscowościach: Chwałowice, Wola Rzeczycka, Dąbrowa Rzeczycka oraz Nowiny
- Ø budowy Szkoły Podstawowej w miejscowości Wola Rzeczycka
- Ø wyznaczenia i uzbrojenia terenu pod budownictwo jednorodzinne - łącznie 64 działki budowlane w miejscowościach Chwałowice i Radomyśl nad Sanem
- Ø modernizacji dróg obecnie powiatowych: Antoniów – Chwałowice, Pniów – Czekań Pniowski, Rzeczyca Okrągła – Kępa Rzeczycka, Rzeczyca Długa – Musików – Jastkowice, drogi w miejscowości Wola Rzeczycka.

7. Najważniejsze inwestycje realizowane w latach 1999 – 2006

Do najważniejszych inwestycji realizowanych na terenie Gminy Radomyśl nad Sanem w latach 1999 – 2006 należą:

Rok 1999

- Ø modernizacja kotłowni węglowej na gazową w Szkole Podstawowej w miejscowości Radomyśl nad Sanem
- Ø budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami domowymi w miejscowości Wola Rzeczycka oraz przejście przez rzekę Jodłówka
- Ø budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami domowymi w miejscowości Kępa Rzeczycka

Rok 2000

- Ø budowa sieci wodociągowej w m. Rzeczyca Okrągła w oparciu o stację uzdatniania wody w Radomyślu nad Sanem, gmina Radomyśl nad Sanem – dofinansowanie ze środków Phare – INRED
- Ø kontynuacja budowy Szkoły Podstawowej w miejscowości Wola Rzeczycka w ramach Kontraktu Wojewódzkiego
- Ø budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami domowymi w m. Chwałowice – Witkowice
- Ø modernizacja kotłowni węglowej na gazową w budynku Urzędu Gminy w Radomyślu nad Sanem
- Ø modernizacja kotłowni węglowej na gazową w budynku Szkoły Podstawowej w Antoniowie
- Ø budowa parkingu i dojazdu do parkingu w m. Radomyśl nad Sanem
- Ø zagospodarowanie placu w m. Chwałowice, przeznaczonego pod budowę Stacji Uzdatniania Wody
- Ø renowacja zbiornika Rezerwatu Przyrody „Pniów”

Rok 2001

- Ø rekultywacja nie urządzonych składowisk odpadów komunalnych w m.m. Antoniów, Pniów, Dąbrówka Pniowska, Chwałowice, Radomyśl nad Sanem i Wola Rzeczycka
- Ø budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami domowymi w m.m. Antoniów, Dąbrówka Pniowska, Orzechów
- Ø budowa dwóch zbiorników na nieczystości ciekłe o poj. 25 m³ każdy wraz z przyłączami do budynku Szkoły Podstawowej w Woli Rzeczyckiej

Rok 2002

- Ø budowa chodnika w miejscowości Rzeczyca Okrągła – Rzeczyca Długa na długości 260 mb w porozumieniu z PZDW w Rzeszowie

- Ø budowa sieci wodociągowej w m.m. Antoniów, Orzechów, Dąbrówka Pniowska, Czekaj Pniowski w ramach Kontraktu Wojewódzkiego dla województwa podkarpackiego
- Ø zakup samochodów – śmieciarek, pojemników i worków przeznaczonych do zbiórki odpadów komunalnych dla 4 Gmin powiatu stalowowolskiego – członków Porozumienia Międzygminnego ze środków PFOŚ w Stalowej Woli
- Ø budowa sali gimnastycznej wraz z łącznikiem z istniejącym budynkiem Szkoły Podstawowej w miejscowości Chwałowice

Rok 2003

- Ø budowa sieci wodociągowej w m.m. Dąbrowa Rzeczycka, Rzeczyca Długa, Musików z udziałem środków SAPARD
- Ø opracowanie dokumentacji technicznej budowy Zakładu Segregacji Odpadów w miejscowości Radomyśl nad Sanem
- Ø budowa chodnika w miejscowości Rzeczyca Okrągła – Rzeczyca Długa na długości 200 mb w porozumieniu z PZDW w Rzeszowie
- Ø budowa sali gimnastycznej wraz z łącznikiem z istniejącym budynkiem Szkoły Podstawowej w miejscowości Chwałowice
- Ø zakup pojemników na odpady komunalne dla gospodarstw indywidualnych

Rok 2004

- Ø przebudowa – modernizacja drogi gminnej nr 4239005 Antoniów – Zalesie Antoniowskie o długości 670 mb z udziałem środków SAPARD
- Ø przebudowa – modernizacja drogi gminnej nr 4239002 Chwałowice – Rakówka o długości 1138 mb z udziałem środków SAPARD
- Ø budowa chodnika w miejscowości Rzeczyca Okrągła – Rzeczyca Długa w ciągu drogi wojewódzkiej o długości 190 mb
- Ø odnowa nawierzchni drogi powiatowej nr 1006R Radomyśl – Skowierzyn na długości 1040 m
- Ø budowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami domowymi w m. Nowiny z udziałem środków SAPARD
- Ø termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w m. Radomyśl nad Sanem
- Ø budowa sali gimnastycznej i łącznika z istniejącym budynkiem Szkoły Podstawowej w m. Chwałowice

Rok 2005

- Ø budowa sali gimnastycznej i łącznika z istniejącym budynkiem Szkoły Podstawowej w m. Chwałowice
- Ø wykonanie projektu budowlanego oczyszczalni ścieków mechaniczno – biologicznej (osad czynny) oraz sieci kanalizacyjnej w m. Radomyśl nad Sanem
- Ø urządzenie Gminnego Centrum Turystyki i Rekreacji w Antoniowie z udziałem środków Sektorowego Programu Operacyjnego
- Ø zakup samochodu śmieciarki i pojemników o pojemności 1100 l przeznaczonych do zbiórki posegregowanych odpadów
- Ø zmiana konstrukcji dachu na budynku Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w m. Rzeczyca Długa
- Ø remont elewacji budynku Szkoły Podstawowej w m. Chwałowice
- Ø remont i adaptacja istniejącego budynku SKR na Środowiskowy Dom Samopomocy w m. Radomyśl nad Sanem
- Ø przebudowa drogi gminnej Antoniów – Wola Antoniowska o długości 700 m
- Ø przebudowa drogi gminnej Dąbrowa Rzeczycka przez wieś o długości 660 m

Rok 2006

- Ø urządzenie Gminnego Centrum Turystyki i Rekreacji w Antoniowie z udziałem środków Sektorowego Programu Operacyjnego – etap II
- Ø przebudowa drogi gminnej w m. Żabno o długości 180 m
- Ø przebudowa drogi gminnej nr 101302R Chwałowice – Wygoda o długości 350 m
- Ø przebudowa drogi gminnej nr 101330R Dąbrowa Rzeczycka – Kępa Rzeczycka o długości 197 m
- Ø remont drogi dojazdowej do gruntów rolnych w m. Chwałowice o długości 320 m
- Ø remont drogi dojazdowej do gruntów rolnych w m. Żabno o długości 480 m
- Ø remont i odnowienie elewacji budynku Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Rzeczycy Długiej
- Ø remont schodów zewnętrznych wejściowych, chodnika oraz budowa pochylni przy budynku Zespołu Szkół w Radomyślu nad Sanem
- Ø remont sal lekcyjnych w szkole w Woli Rzeczyckiej
- Ø przebudowa drogi gminnej nr 001307R, 001308R Antoniów – Orzechów o długości 1955 m
- Ø wykonanie wewnętrznej instalacji gazu w budynku Domu Ludowego w m. Pniów
- Ø wykonanie wewnętrznej instalacji gazu w budynku Domu Ludowego w m. Żabno

- Ø modernizacja kotłowni gazowej w Ośrodku Zdrowia w m. Antoniów
- Ø wykonanie dokumentacji projektowej kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Nowiny, Pniów, Żabno, Wola Rzeczycka, Czekaj Pniowski
- Ø wykonanie pełnej dokumentacji projektowo – kosztorysowej dla inwestycji pn. „Modernizacja bloku żywieniowego w budynku Zespołu Szkół w Antoniowie”

Ponadto, w Gminie wykonywane są sukcesywnie remonty i modernizacje dróg gminnych oraz budowa oświetlenia ulicznego przy drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich na terenie Gminy Radomyśl nad Sanem

III. Założenia rozwoju Gminy Radomyśl nad Sanem

1. Wizerunek Gminy

Gmina Radomyśl nad Sanem jest postrzegana w regionie i szerszym otoczeniu jako:

- Gmina o bogatej historii, tradycjach i kulturze
- zaplecze mieszkaniowe i rekreacyjne dla Stalowej Woli
- Gmina dbająca o rozwój infrastruktury
- Gmina rolnicza, podobna do innych w tym regionie.

Na wizerunek Gminy składa się przede wszystkim jej usytuowanie w pobliżu Stalowej Woli oraz czynniki związane z historią, kulturą i tradycjami. Gmina jest postrzegana jako miejsce pielgrzymek oraz jako ziemia znanych Polaków – pisarz Jan Wiktor oraz ksiądz Eugeniusz Okoń – twórca Republiki Tarnobrzeskiej.

Jest to miejsce godne uwagi zwłaszcza ze względu na swoje zabytki oraz walory przyrodnicze. Rezerwat orzecha wodnego w Pniowie, piękne obszary dolin rzecznych oraz unikalna flora i fauna są czynnikami podnoszącymi atrakcyjność Gminy. Równocześnie jednak brak zaplecza turystycznego nie pozwala należycie wykorzystać tych walorów.

2. Wnioski z diagnozy i wyzwania rozwojowe

Dokładna diagnoza stanu Gminy i uwarunkowań jej rozwoju, jak również przebieg procesu budowania strategii rozwoju, pozwoliły opisać główne problemy Gminy Radomyśl nad Sanem.

Gmina Radomyśl jest w zasadniczej części gminą o charakterze rolniczym. Zasadniczy wpływ wywiera położenie geograficzne Gminy, ponieważ leży ona na terenach od szeregu lat związanych z rolnictwem oraz w bliskości ośrodków miejskich. Duża część

terenów to tereny orne i lasy. Warunki te sprzyjają dokonywaniu zmian w tradycyjnym, małoobszarowym, rozdrobnionym rolnictwie, które nie jest i nie może być jedyną podstawą utrzymania większości mieszkańców na wsi.

Zasadniczą przesłanką rozwoju Gminy Radomyśl nad Sanem jest więc połączenie produkcji rolnej w wybranych kierunkach z rozwinięciem usług otoczenia rolnictwa, drobnej przedsiębiorczości oraz turystyki, rekreacji i agroturystyki, przy poprawie stanu infrastruktury zarówno technicznej jak i społecznej.

Strategia Gminy powinna odpowiedzieć na następujące wyzwania rozwojowe:

- ✓ zapewnienie poprawy stanu środowiska naturalnego poprzez realizację inwestycji proekologicznych (budowa systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków), ograniczenie emisji zanieczyszczeń poprzez termomodernizację obiektów użyteczności publicznej, wzmocnienie selektywnej gospodarki odpadami i ich unieszkodliwiania,
- ✓ zmniejszenie zagrożeń naturalnych, głównie zagrożenia powodziowego poprzez remonty wałów przeciwpowodziowych, regulację rzek i budowę zbiorników retencyjnych,
- ✓ zwiększenie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego poprzez polepszenie stanu sieci dróg i chodników oraz oświetlenia ulicznego,
- ✓ polepszenie warunków nauki i wypoczynku dzieci i młodzieży poprzez modernizację i wyposażenie obiektów szkolnych a także stworzenie bazy sportowo – rekreacyjnej umożliwiającej pożyteczne i zdrowe spędzanie wolnego czasu,
- ✓ wykorzystanie i zagospodarowanie turystyczne Gminy, stworzenie warunków do rozwoju turystyki, rekreacji i agroturystyki poprzez urządzenie terenu oraz budowę bazy gastronomicznej i noclegowej,
- ✓ działania w zakresie zagospodarowania przestrzennego w celu powiększenia terenów na osadnictwo wiejskie i działalność inwestycyjną.

3. Analiza SWOT Gminy Radomyśl nad Sanem

W trakcie opracowywania Strategii Rozwoju Gminy Radomyśl nad Sanem została przeprowadzona analiza SWOT. Nazwa tej techniki pochodzi od pierwszych liter angielskich słów:

S – Strengths – Siły, Mocne strony

W – Weakneses – Słabości, Słabe strony

O – Opportunities – Szanse

T – Threats – Zagrożenia

Metoda ta jest wykorzystywana do oceny wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwojowych. W celu uzyskania jasnej analizy traktuje się Siły i Słabości jako czynniki wewnętrzne z punktu widzenia społeczności lokalnej, na które społeczność ma wpływ, a Szanse i Zagrożenia, jako czynniki zewnętrzne, znajdujące się w otoczeniu.

3.1. Mocne i słabe strony Gminy

Mocne strony	Słabe strony
---------------------	---------------------

<ul style="list-style-type: none"> § Pozytywny wizerunek Gminy w środowisku lokalnym i na zewnątrz § Wysoki poziom zwodociągowania Gminy § Rezerwat i parki krajobrazowe, bogactwo flory i fauny, starorzecze oraz związane z nim tereny do zagospodarowania turystyczno – rekreacyjnego § Gmina stabilna pod względem społecznym i politycznym, silnie kultywująca swoje tradycje kulturowe § Duża liczba aktywnie działających stowarzyszeń § Dobrze skomunikowana ze Stalową Wolą znaczącym ośrodkiem przemysłowym, usługowym i administracyjnym, § Warunki glebowe i mikroklimatyczne korzystne dla rozwoju specjalistycznego rolnictwa oraz znaczne obszary terenów leśnych sprzyjające rozwojowi turystyki i rekreacji § Stosunkowa duża liczba osób z wyższym wykształceniem, dobrze przygotowanych zawodowo i aktywnych poza rolnictwem, § Duże wolne tereny budowlane położone w atrakcyjnej okolicy, nadające się przede wszystkim do rozwoju indywidualnego budownictwa mieszkaniowego § Znaczne obszary terenów do zagospodarowania na cele inwestycyjne, położone w atrakcyjnej okolicy, przede wszystkim dla rozwoju osadnictwa wiejskiego § Niski wskaźnik przestępczości § Dobrze rozwinięta sfera usług w zakresie pomocy socjalnej 	<ul style="list-style-type: none"> § Brak systemu oczyszczania i odprowadzania ścieków § Niedostatecznie rozwinięty rynek pracy w Gminie, wymuszający migrację ludności w celach zarobkowych do innych ośrodków § Niewielkie wykorzystanie terenów rekreacyjnych, niski stopień ich zagospodarowania oraz brak infrastruktury turystycznej, w szczególności bazy noclegowej i gastronomicznej § Słaba infrastruktura sportowa mająca służyć rozwojowi fizycznemu dzieci i młodzieży § Odływ ludzi wykształconych z Gminy § Niski poziom dochodów ludności (PKB na jednego mieszkańca) § Słaba jakość sieci drogowej w Gminie i w systemie komunikacji z innymi ośrodkami miejskimi oraz centralnych sąsiednich regionów § Infrastruktura przeciwpowodziowa wymagająca dalszego wzmocnienia § Niski poziom adaptacji bazy kulturalnej w stosunku do potrzeb środowisk wiejskich § Niski stopień bezpieczeństwa komunikacyjnego
--	---

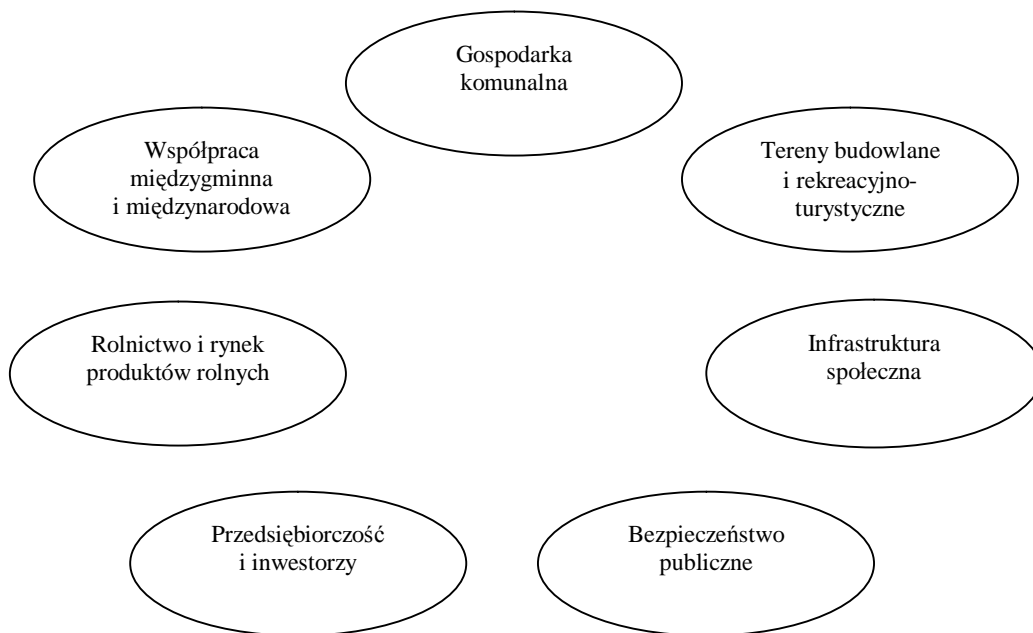
3.2. Diagnoza szans i zagrożeń rozwojowych Gminy

Zewnętrzne szanse	Zewnętrzne zagrożenia
<p>§ Możliwość zbytu produktów rolnych na rynku regionalnym, w szczególności w stosunkowo blisko położonych ośrodkach miejskich</p> <p>§ Inwestorzy zewnętrzni w restrukturyzujących się przedsiębiorstwach, w specjalnych strefach ekonomicznych, a także rozwój przedsiębiorczości w większych miastach</p> <p>§ Popyt mieszkańców najbliższych miast na tereny pod jednorodzinne budownictwo mieszkaniowe oraz na usługi związane z wypoczynkiem sobotnio – niedzielnym</p> <p>§ Możliwość uzyskania pomocy finansowej ze środków pomocowych Unii Europejskiej, na finansowanie głównych priorytetów rozwoju</p> <p>§ Rozbudowa regionalnej sieci drogowej opartej o autostrady i drogi ekspresowe</p> <p>§ Otwarcie europejskich rynków pracy, mających wpływ na wzrost zamożności mieszkańców gminy</p> <p>§ Wykorzystanie środków Unii Europejskiej w formie dopłat bezpośrednich dla rolnictwa</p> <p>§ Dobra koniunktura gospodarcza mogąca wpłynąć na spadek bezrobocia w powiecie</p>	<p>§ Opóźnienia w realizacji programów budowy ponadregionalnych sieci połączeń komunikacyjnych</p> <p>§ Brak większego zainteresowania inwestorów krajowych i zagranicznych województwami wschodnimi w tym regionem podkarpackim i powiatem stalowowolskim</p> <p>§ Słaba koniunktura na produkty rolne i powolność procesów modernizacji i restrukturyzacji rolnictwa w regionie podkarpackim</p> <p>§ Zbyt wysokie oprocentowanie kredytów oraz brak linii kredytowych na branżowe sektory rozwoju rolnictwa</p> <p>§ Zły stan dróg w regionie, brak szlaków komunikacyjnych szybkiego ruchu oraz peryferyzacja dużej części obszaru regionu, wynikająca z oddalenia od głównych szlaków krajowych i transeuropejskich</p> <p>§ Występowanie w regionie podkarpackim częstych zagrożeń powodziowych i pożarowych</p>

IV. Wizja rozwoju Gminy Radomyśl nad Sanem do 2013 roku

Wizja rozwoju Gminy Radomyśl nad Sanem opisuje przyszły pożądany stan, do osiągnięcia którego będzie dążyć polityka rozwoju Gminy.

Pola strategiczne rozwoju Gminy Radomyśl nad Sanem

Rozwój Gminy do 2013 roku koncentrować się będzie wokół siedmiu pól strategicznych.

Będą to:

- Ø Gospodarka komunalna
- Ø Tereny budowlane i rekreacyjno – turystyczne
- Ø Infrastruktura społeczna
- Ø Bezpieczeństwo publiczne (komunikacyjne, przeciwpowodziowe i przeciwpożarowe)
- Ø Przedsiębiorczość i inwestorzy
- Ø Rolnictwo i rynek produktów rolnych
- Ø Współpraca międzygminna i międzynarodowa

1. Misja Gminy Radomyśl nad Sanem

Misja jest to przesłanie, któremu podporządkowane są kierunki działań Gminy. Pełni ona funkcje motywacyjne i promocyjne. Przedstawia się następująco:

Gmina Radomyśl nad Sanem to obszar atrakcyjny dla rozwoju osadnictwa wiejskiego w czystym i zrównoważonym środowisku. Zapewnia dogodne warunki do prowadzenia przyjaznej środowisku działalności gospodarczej i rolniczej. Jest bogata w dziedzictwo historyczne i kulturowe oraz posiada walory krajobrazowe i przestrzenne. Zapewnia wszechstronny rozwój dla każdego z gwarancją bezpiecznego i godnego życia swoich mieszkańców.

2. Pożądane tendencje rozwojowe Gminy

W dziedzinie gospodarki komunalnej pożądane są takie procesy jak:

- Ø rozwiązanie problemu związanego z oczyszczaniem i odprowadzaniem ścieków komunalnych, poprzez budowę systemu oczyszczania i odprowadzania ścieków w szczególności w aglomeracjach wiejskich i na obszarach cennych przyrodniczo,
- Ø poprawa jakości wody pitnej dostarczanej przez sieć do mieszkańców,
- Ø rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w gospodarstwach domowych,
- Ø uczestnictwo w międzygminnych porozumieniach mających na celu rozwiązanie problemu składowania i unieszkodliwiania odpadów w północnej części regionu,
- Ø wzmocnienie majątkowe zakładu koordynującego gospodarkę komunalną Gminy,
- Ø likwidacja miejsc zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, między innymi poprzez termomodernizację obiektów użyteczności publicznej.

Za pożądane procesy rozwojowe w zakresie terenów budowlanych i rekreacyjno - turystycznych uznaje się w Gminie:

- Ø wydzielenie terenów i ich uzbrojenie dla rozwoju osadnictwa wiejskiego,
- Ø zagospodarowanie terenów rekreacyjnych z wykorzystaniem istniejących i nowych zbiorników wodnych,
- Ø wyznaczenie i uzbrojenie terenu pod budowę obiektu noclegowo – gastronomicznego,

- Ø edukacja ludności w zakresie rozwoju działalności agroturystycznej,
- Ø zagospodarowanie przestrzeni publicznej na cele sportu i rekreacji, w tym budowa i rozbudowa placów zabaw dla dzieci,
- Ø łączenie tradycyjnej kultury ludowej regionu oraz imprez kulturalnych z ruchem turystycznym.

Za pożądane procesy rozwojowe w dziedzinie infrastruktury społecznej uznaje się:

- Ø poprawę stanu substancji materialnej oraz wyposażenia szkół,
- Ø podniesienie stopnia dostępności mieszkańców do obiektów sportowych i kulturalnych,
- Ø zwiększenie stopnia edukacji uczniów w zakresie przedmiotów informatycznych i języków obcych,
- Ø systematyczne powiększanie księgozbiorów w bibliotekach szkolnych i publicznych,
- Ø zapewnienie mieszkańcom dostępności do bezpłatnej nauki języków obcych,
- Ø podniesienie stopnia dostępności mieszkańców do urządzeń teleinformatycznych,
- Ø rewitalizację substancji kulturowej Radomyśla nad Sanem, jako dawnego miasteczka,
- Ø wykreowanie Radomyśla nad Sanem jako znaczącego ośrodka kultury maryjnego.
- Ø rozwój wymiany międzynarodowej służącej poznaniu historii, kultury i doskonaleniu języków obcych,
- Ø wspieranie działalności grup, zespołów i stowarzyszeń działających w sferze kultury i sportu,
- Ø stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Do zakresu bezpieczeństwa publicznego zalicza się:

- Ø poprawa stanu i jakości dróg i urządzeń z nimi związanych w celu zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- Ø poprawa systemu urządzeń przeciwpowodziowych (wały przeciwpowodziowe, zbiorniki wodne, zbiornik retencyjny, rowy melioracyjne),
- Ø powiększenie majątku w sferze zarządzania kryzysowego w tym bezpieczeństwa przeciwpożarowego na bazie aktywnych Ochotniczych Straży Pożarnych,
- Ø wspieranie utworzenia młodzieżowych drużyn pożarniczych,
- Ø współpraca, w tym także wspieranie finansowe Komisariatu Policji w Radomyślu nad Sanem.

W zakresie przedsiębiorczości i inwestorów za pożądane działania przyjęto:

- Ø wyznaczenie i uzbrojenie terenów pod działalność gospodarczą,
- Ø rozwój infrastruktury technicznej w otoczeniu istniejących podmiotów gospodarczych, usługowych i rzemieślniczych,
- Ø aktywna promocja w celu pozyskania w miarę możliwości inwestorów zagranicznych,
- Ø kontynuacja współpracy z Regionalną Izbą Gospodarczą i udział w Lokalnym Funduszu Poręczeń Kredytowych.

Pożądanymi tendencjami rozwojowymi Gminy w dziedzinie rolnictwa i rynku produktów rolnych są:

- Ø pomoc merytoryczna i organizacyjna umożliwiająca pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej,
- Ø rozbudowa infrastruktury technicznej wpływającej pośrednio na rozwój gospodarstw rolnych,
- Ø poprawa jakości dostępności do obszarów użytkowanych rolniczo poprzez wzmocnienie systemu sieci dróg transportu rolnego,
- Ø utrzymanie współpracy z grupami rolników i stowarzyszeniami w celu rolniczego utrzymania pastwisk kwaterowych.

Współpraca międzygminna i międzynarodowa obejmuje:

- Ø wspólną realizację inwestycji mających na celu rozwiązanie problemu związanego ze składowaniem i unieszkodliwianiem odpadów na podstawie porozumień komunalnych
- Ø udział w związkach gmin w celu realizacji innych zadań inwestycyjnych obejmujących obszar większy niż jednej gminy,
- Ø udział w stowarzyszeniach gmin w szczególności w celu podejmowania wspólnych stanowisk w kwestii funkcjonowania samorządu terytorialnego,
- Ø międzygminna koordynacja działań związanych z zabezpieczeniem przed klęskami żywiołowymi,
- Ø realizacja wspólnych przedsięwzięć promocyjnych w kraju i za granicą.
- Ø rozszerzenie zakresu współpracy międzynarodowej na podstawie dotychczas zawartych umów o współpracy,
- Ø pozyskanie kolejnego partnera z Europy Środkowej.

3. Przyszły kształt powiązań Gminy z otoczeniem

Podstawą rozwoju Gminy będą powiązania zewnętrzne z:

- o gminami i powiatem stalowowolskim oraz Gminami zrzeszonymi w związkach międzygminnych i porozumieniach komunalnych oraz stowarzyszeniach samorządowych,
- o ośrodkiem miejskim jakim jest Stalowa Wola,
- o miastem Rzeszowem jako stolicą województwa podkarpackiego.

W ramach powiatu niezbędny jest rozwój powiązań w dziedzinie szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego, budowy i modernizacji dróg oraz gospodarki wodno – ściekowej i odpadami, przygotowania terenów budowlanych, poprawy zabezpieczenia przed klęskami żywiołowymi, poprawy stanu sieci energetycznej, budowy sieci szerokopasmowego internetu, organizacji imprez o charakterze kulturalnym, aktywnego zwalczania bezrobocia, pomocy społecznej i opieki zdrowotnej, działalności na rzecz osób niepełnosprawnych i promowania Gminy.

Niektóre z wymienionych obszarów byłyby realizowane również we współpracy z miastem Stalowa Wola. Dotyczy to przede wszystkim zagospodarowania terenów na cele inwestycyjne, rozwoju sieci drogowej. Powiązania regionalne Gminy dotyczyć będą następujących dziedzin: infrastruktura drogowa, zabezpieczenie przeciwpowodziowe, opieka społeczna i pomoc osobom niepełnosprawnym, ochrona środowiska, szkolnictwo wyższe, rolnictwo i gospodarka nieruchomościami, oświata i kultura. Istotne powiązanie z regionem odbywać się będzie na płaszczyźnie realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki i realizacji przez województwo na obszarze północnym regionu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, a także korzystanie z funduszy celowych Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Dzięki rozwiniętej sieci powiązań rynkowych i instytucjonalnych oraz poprzez procesy aktywizacji wewnętrznych potencjałów rozwojowych Gmina wzmocni swoją bazę ekonomiczną oraz polepszy sytuację na lokalnym rynku pracy.

Polepszenie pozycji Gminy Radomyśl nad Sanem w otoczeniu gmin powiatu stalowowolskiego będzie wynikiem uzyskanego postępu w procesie:

- realizacji inwestycji w dziedzinie ochrony środowiska, drogownictwa, bazy oświatowej i sportowej oraz bazy kulturalnej, rozwoju infrastruktury społecznej oraz zaplecza turystyczno – rekreacyjnego,
- racjonalnego zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele osadnictwa wiejskiego i działalności gospodarczej,
- stworzenia warunków infrastrukturalnych do podniesienia poziomu edukacji i wychowania fizycznego,
- realizacji zadań gospodarczych służących poprawie warunków gospodarowania przez rolników na gruntach rolnych i w gospodarstwach rolnych.

4. Przyszły wizerunek Gminy

Radomyśl nad Sanem pozostanie gminą wiejską, jednakże z rolnictwem dostosowanym do standardów europejskich.

Elementem zachęcającym do osiedlania się na terenie Gminy będzie udostępnienie znacznych obszarów Gminy na cele osadnicze i inwestycyjne w otoczeniu czystego środowiska, a także dobra infrastruktura techniczna i społeczna. Natomiast czynnikiem zachęcającym do odwiedzania Gminy będą jej walory przyrodnicze, istniejący ośrodek kultury maryjnego, funkcjonowanie ośrodków rekreacyjnych, a także dobre połączenia komunikacyjne z innymi ośrodkami.

Będzie to bezpieczna Gmina o ustabilizowanej sytuacji ekonomicznej i społecznej, gdzie funkcjonuje wiele podmiotów gospodarczych, nie wpływających ujemnie na środowisko, wyposażona w wymagane standardowe urządzenia i sieci infrastruktury technicznej.

Społeczność gminy przyciągać będzie gościnnością, a sama Gmina estetyką zabudowy. Wysoka stopa życiowa mieszkańców gminy, szeroki dostęp do wiedzy, kultury i sportu wzmocnią motywację młodzieży do kontynuacji zdobywania wiedzy oraz stopień jej identyfikacji z miejscem zamieszkania. Będzie to Gmina o zintegrowanej społeczności, której mieszkańcy i władze lokalne wspólnie podejmują projekty i działania zapewniające trwały rozwój.

V. Priorytetowe kierunki rozwoju Gminy Radomyśl nad Sanem

W wyniku przeprowadzenia diagnozy stanu Gminy Radomyśl nad Sanem oraz analizy uwarunkowań jej rozwoju, a także w oparciu o przeprowadzone badania wśród społeczności lokalnej określono priorytetowe kierunki rozwoju Gminy.

1. Ogólna lista projektów strategicznych Gminy

Priorytet strategiczny nr 1: Rozwój infrastruktury komunalnej przyjaznej dla środowiska

Gmina Radomyśl nad Sanem posiada średnio rozwiniętą infrastrukturę komunalną, co nie wpływa pozytywnie na poziom życia mieszkańców i rozwój ekonomiczny, a także warunkuje możliwości inwestycyjne na terenie Gminy.

Cel strategiczny nr 1.1.: Budowa systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz zaopatrzenie w wodę

- 1.1.1. Budowa oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej w m. Radomyśl nad Sanem
- 1.1.2. Budowa sieci kanalizacyjnej na obszarze aglomeracji i sieci Natura 2000 w m.m. Żabno i Wola Rzeczycka
- 1.1.3. Budowa sieci kanalizacyjnej na obszarze sieci Natura 2000 i Rezerwatu Przyrody w m.m. Nowiny, Pniów z Czekajem Pniowskim
- 1.1.4. Budowa sieci kanalizacyjnej na obszarze sieci Natura 2000 i zlewni Sanu i Wisły w m.m. Antoniów, Orzechów, Dąbrówka Pniowska
- 1.1.5. Budowa sieci kanalizacyjnej w pozostałych miejscowościach Gminy w szczególności na obszarach przyrodniczo prawnie chronionych i zasadnych ekonomicznie ze względu na gęstość zatrudnienia
- 1.1.6. Wspieranie programu budowy oczyszczalni przyzagrodowych na terenach nie objętych siecią kanalizacyjną
- 1.1.7. Podniesienie jakości wody pitnej i zapewnienie niezakłóconych dostaw wody pitnej poprzez modernizację i połączenie sieci SUW w m.m. Chwałowice i Radomyśl nad Sanem

Cel strategiczny nr 1.2.: Gospodarka odpadami i ochrona powietrza

- 1.2.1. Udział w porozumieniach komunalnych gmin powiatu stalowowolskiego w celu budowy Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów w Pysznicy
- 1.2.2. Wzmocnienie systemu selektywnej zbiórki odpadów w miejscu ich wytwarzania
- 1.2.3. Zakupy majątkowe na rzecz doposażenia Zakładu Gospodarki Komunalnej w urządzenia i sprzęt służące selektywnej zbiórce i wywożeniu odpadów
- 1.2.4. Organizowanie akcji edukacyjnych służących podniesieniu świadomości ekologicznej i przyrodniczej mieszkańców Gminy we współpracy ze szkołami, kołami łowieckimi, Nadleśnictwem i organami Funduszu Ochrony Środowiska
- 1.2.5. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej – obiektów szkolnych w m.m. Antoniów, Rzeczyca Długa, Radomyśl nad Sanem i Wola Rzeczycka w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza i ze względów ekonomicznych
- 1.2.6. Termomodernizacja obiektów Ośrodków Zdrowia w m.m. Radomyśl nad Sanem, Antoniów i Rzeczyca Długa

Priorytet strategiczny nr 2: Rozwój osadnictwa, turystyki i rekreacji na terenach wiejskich

Rozwój turystyki zorientowanej na rodziny z dziećmi oraz turystyki ekologicznej jest to powszechnie akceptowany kierunek rozwoju. Obecne warunki społeczno – ekonomiczne na wsi wymusiły szukanie alternatywnych źródeł dochodu ludności wiejskiej. Jedną z form osiągnięcia dochodu jest rozwój turystyki wiejskiej i agroturystyki, które zapewnią miejsca pracy oraz dochód.

Cel strategiczny nr 2.1.: Zwiększenie obszarów służących rozwojowi osadnictwa

- 2.1.1. Wyznaczenie terenów w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego na cele indywidualnego budownictwa mieszkaniowego w poszczególnych miejscowościach na terenie Gminy
- 2.1.2. Uzbrojenie wyznaczonych nowych terenów w wymaganą infrastrukturę techniczną
- 2.1.3. Aktywna promocja posiadanych terenów budowlanych

Cel strategiczny nr 2.2.: Wzrost znaczenia turystyki i rekreacji jako czynników stymulujących rozwój społeczno – gospodarczy Gminy

- 2.2.1. Opracowanie i utworzenie systemów wizualnej i informatycznej informacji turystycznej
- 2.2.2. Budowa i modernizacja infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form turystyki i rekreacji poprzez budowę obiektów rekreacyjnych i sportowych oraz zagospodarowanie terenów zielonych
- 2.2.3. Budowa zbiornika retencyjnego w m. Rzeczyca Długa z funkcją rekreacyjną i zagospodarowanie otoczenia
- 2.2.4. Zagospodarowanie na cele rekreacyjne zbiornika wodnego w m.m. Nowiny, Żabno oraz Rzeczyca Okrągła
- 2.2.5. Utworzenie lokalnej ścieżki rowerowej powiązanej ze ścieżką ponad lokalną na obszarze starorzeczy Sanu, Rezerwatu Przyrody „Pniów” i ujścia Sanu do Wisły
- 2.2.6. Wykorzystanie wybudowanego Gminnego Centrum Turystyki i Rekreacji w Antoniowie na cele rekreacyjne i aktywnego wypoczynku
- 2.2.7. Budowa Centrum Sportu Powszechnego i Rekreacji w m. Chwałowice
- 2.2.8. Urządzenie w każdym sołectwie miejsc wypoczynku, zaopatrzonych w place zabaw dla dzieci
- 2.2.9. Wyznaczenie terenów w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego pod budowę obiektu hotelowego i gastronomicznego
- 2.2.10. Utworzenie wspólnie z Nadleśnictwem Gościeradów ścieżki konnej w oparciu o Stadninę Koni w Żabnie

Cel strategiczny nr 2.3.: Tworzenie warunków do rozwoju agroturystyki na terenie Gminy Radomyśl nad Sanem

- 2.3.1. Zapewnienie pomocy doradczej dla gospodarzy mających zamiar rozpocząć działalność agroturystyczną
- 2.3.2. Współpraca z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w celu przeprowadzenia szkoleń i wyjazdów studyjnych w zakresie agroturystyki

Priorytet strategiczny nr 3: Wzmocnienie potencjału społecznego poprzez poprawę infrastruktury społecznej.

Średnio rozwinięta infrastruktura społeczna, podobnie jak techniczna, nie wpływa pozytywnie na jakość życia mieszkańców Gminy, jak również na ich rozwój intelektualny i ekonomiczny. Pożądanym celem do osiągnięcia jest zatem wzmocnienie potencjału

społecznego poprzez działanie inwestycyjne w bazę służącą edukacji, kulturze, sportu ochronie zdrowia i informatyzacji, tym samym wzrośnie stopień utożsamiania się społeczności lokalnych z miejscem swojego zamieszkania i uczestnictwa w życiu społecznym wspólnoty lokalnej. Działania te będą miały między innymi wymiar integrujący jednostkę ze społecznością lokalną.

Cel strategiczny nr 3.1.: Rozbudowa i modernizacja bazy oświatowej

- 3.1.1. Modernizacja istniejących obiektów szkolnych w szczególności ich termomodernizacja
- 3.1.2. Przebudowa bloku żywieniowego w obiekcie szkoły w m. Antoniów
- 3.1.3. Systematyczne remonty obiektów szkolnych służące bezpieczeństwu ich użytkowników we wszystkich obiektach szkolnych
- 3.1.4. Likwidacja w obiektach szkolnych barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych
- 3.1.5. Wyposażenie szkół w nowe pracownie komputerowe i pracownie językowe
- 3.1.6. Urządzenie w szkołach w m.m. Chwałowice, Wola Rzeczycka i Rzeczyca Długa stołówek dla spożywania gorących posiłków
- 3.1.7. powiększenie księgozbiorów w istniejących bibliotekach publicznych i szkolnych, a także wyposażenie publicznych bibliotek w centra multimedialne

Cel strategiczny nr 3.2.: Modernizacja bazy kulturalnej

- 3.2.1. Przebudowa i modernizacja obiektu Wiejskiego Domu Kultury w m. Chwałowice oraz urządzenie w bibliotece centrum multimedialnego
- 3.2.2. Przebudowa Domów Ludowych w m.m. Żabno, Dąbrówka Pniowska oraz Domu Strażaka w m. Rzeczyca Długa - jako obiektu wielofunkcyjnego oraz budowa Domu Ludowego w Orzechowie
- 3.2.3. Remonty Domów Ludowych w m.m. Antoniów, Kępa Rzeczycka, Wola Rzeczycka, Dąbrowa Rzeczycka, Musików, Pniów, Rzeczyca Okrągła, Nowiny oraz Domów Strażaka w m.m. Witkowice i Łążek Chwałowski
- 3.2.4. Przebudowa Małego Rynku w Radomyślu nad Sanem i odnowa Pomnika Legionów

Cel strategiczny nr 3.3.: Budowa bazy sportowej

- 3.3.1. Budowa pełnowymiarowych sal gimnastycznych przy obiektach szkolnych w m.m. Antoniów, Wola Rzeczycka i Rzeczyca Długa

- 3.3.2. Przebudowa pełnowymiarowej sali gimnastycznej przy szkole w m. Radomyśl nad Sanem
- 3.3.3. Rozbudowa GCTiR w Antoniowie i Pniowie o nowe obiekty sportowe
- 3.3.4. Budowa obiektów sportowych i rekreacyjnych w ramach projektu urządzenia Centrum Sportu Powszechnego i Rekreacji w Chwałowicach
- 3.3.5. Poprawa stanu boisk piłkarskich i zaplecza w m.m. Rzeczyca Długa, Wola Rzeczycka, Żabno i Nowiny
- 3.3.6. Urządzenie nowego obiektu sportowego w m. Radomyśl nad Sanem
- 3.3.7. Urządzenie boisk piłkarskich przyszkolnych w m.m. Rzeczyca Długa i Radomyśl nad Sanem

Cel strategiczny nr 3.4.: Zwiększenie dostępności i jakości usług medycznych

- 3.4.1. Budowa Ośrodka Zdrowia w m. Rzeczyca Długa z wykorzystaniem wielofunkcyjnego obiektu Domu Strażaka
- 3.4.2. Przebudowa Ośrodków Zdrowia w m.m. Antoniów i Radomyśl nad Sanem wraz z termomodernizacją tych obiektów
- 3.4.3. Zakup i doposażenie urządzeń medycznych, w tym sprzętu do rehabilitacji
- 3.4.4. Przebudowa obiektu Środowiskowego Domu Samopomocy
- 3.4.5. Zakup autobusu dla potrzeb uczestników ŚDS

Cel strategiczny nr 3.5.: Stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa informacyjnego

- 3.5.1. Zapewnienie powszechnego, taniego dostępu do internetu poprzez wykorzystanie systemu szerokopasmowych łączy
- 3.5.2. Zwiększenie poziomu wiedzy w zakresie technologii informatycznych i telekomunikacyjnych
- 3.5.3. Utworzenie dodatkowych punktów publicznego dostępu do internetu w Gminie

Priorytet strategiczny nr 4: Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców Gminy

Cel strategiczny nr 4.1.: Budowa i modernizacja sieci dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą

- 4.1.1. Odnowa drogi wojewódzkiej Antoniów – Dąbrowa Rzeczycka wraz z budową chodników w miejscu zamieszkania w szczególności jako dojście do szkoły – we współpracy z PZDW w Rzeszowie

- 4.1.2. Przebudowa drogi wojewódzkiej na odcinku Rzeczyca Długa – Dąbrowa Rzeczycka wraz z budową chodników w miejscu zamieszkania, w szczególności jako dojście do szkoły – we współpracy z PZDW w Rzeszowie
- 4.1.3. Odnowa drogi wojewódzkiej na odcinku Chwałowice - Antoniów wraz z budową chodników w miejscu zamieszkania w szczególności jako dojście do szkoły – we współpracy z PZDW w Rzeszowie
- 4.1.4. Odnowa drogi wojewódzkiej na odcinku Antoniów – Czekaj Pniowski we współpracy z PZDW w Rzeszowie
- 4.1.5. Przebudowa drogi powiatowej na odcinku Rzeczyca Długa – Musików we współpracy z ZDP w Stalowej Woli
- 4.1.6. Przebudowa drogi powiatowej Antoniów – Dąbrówka Pniowska – Witkowice – Chwałowice wraz z przebudową mostu we współpracy z ZDP w Stalowej Woli
- 4.1.7. Przebudowa drogi powiatowej Nowiny – Czekaj Pniowski we współpracy z ZDP w Stalowej Woli
- 4.1.8. Przebudowa dróg gminnych Pniów – Czekaj Pniowski, Nowiny – Zagroble
- 4.1.9. Przebudowa drogi gminnej Chwałowice – Popowice – Grudza
- 4.1.10 . Przebudowa dróg gminnych Zalesie Antoniowskie – Orzechów, Zalesie Antoniowskie – Łązek Chwałowski
- 4.1.11. Przebudowa drogi gminnej Chwałowice – Nowa Wieś – Łązek Chwałowski
- 4.1.12. Rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie Gminy
- 4.1.13. Budowa wideoradaru w m.m. Rzeczyca Długa, Chwałowice, Żabno we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Stalowej Woli
- 4.1.14. Modernizacja sieci energetycznej w m.m Antoniów, Nowiny Dąbrówka Pniowska, Witkowice – we współpracy z RZE

Cel strategiczny nr 4.2.: Ochrona przed skutkami klęsk żywiołowych

- 4.2.1. Modernizacja wałów przeciwpowodziowych Sanu wraz z budową dróg przywałowych na odcinku od Pniowa do Radomyśla nad Sanem – we współpracy z PZMiUW w Rzeszowie
- 4.2.2. Przygotowanie dokumentacji projektowej na modernizację obwałowań Sanu wraz z przebudową dróg przywałowych od Radomyśla nad Sanem do Rzeczycy Długiej – we współpracy z PZMiUW w Rzeszowie
- 4.2.3. Prowadzenie systemu robót konserwacyjnych na rzece Łukawica i Strachodzka – we współpracy z PZMiUW w Rzeszowie

- 4.2.4. Przeprowadzenie konserwacji kanału A Chwałowice – Antoniów– we współpracy z PZMiUW w Rzeszowie
- 4.2.5. Systematyczna konserwacja rowów melioracyjnych szczegółowych we współpracy – we współpracy z Rejonowym Związkiem Spółek Wodnych
- 4.2.6. Budowa zbiornika retencyjnego w m. Rzeczyca Długa o funkcji przeciwpowodziowej
- 4.2.7. Budowa zbiornika wodnego w m. Witkowice
- 4.2.8. Przebudowa strażnicy OSP w m. Dąbrowa Rzeczycka i Żabno oraz Domu Strażaka w m. Rzeczyca Długa jako obiektu wielofunkcyjnego
- 4.2.9. Przebudowa garażu dla OSP w m. Radomyśl nad Sanem
- 4.2.10. Zakup samochodów pożarniczo – gaśniczych lekkich dla OSP Dąbrówka Pniowska i Dąbrowa Rzeczycka
- 4.2.11. Zakup samochodu pożarniczo – gaśniczego wyposażonego w sprzęt dla ratownictwa drogowego i powierzenie zadań w tym zakresie jednostce OSP Radomyśl nad Sanem
- 4.2.12. Systematyczne doposażanie wiodących jednostek OSP w sprzęt pożarniczo - gaśniczy
- 4.2.13. Udzielenie pomocy finansowej na modernizację Posterunku Policji w Radomyślu nad Sanem

Priorytet strategiczny nr 5: Rozwój przedsiębiorczości

Na terenie Gminy występuje w ostatnim okresie wzrost poziomu przedsiębiorczości. Problem braku podstawowej wiedzy oraz umiejętności w zakresie przygotowania i prowadzenia działalności gospodarczej jest dla mieszkańców wsi podstawowym zagadnieniem. W związku z tym wskazane są działania nakierowane na wspomaganie tego procesu. Podstawowym działaniem jest zapewnienie budowy infrastruktury technicznej, która sprzyja rozwojowi przedsiębiorczości. Wzrost przedsiębiorczości dokonuje się również na drodze działań edukacyjnych, które należy skierować do wszystkich aktywnych mieszkańców Gminy. Aktualne możliwości dostępu do informacji na wsi są dosyć ograniczone, dlatego konieczne jest organizowanie szkoleń dostosowanych poziomem oraz sposobem przekazu do odbiorcy.

Cel strategiczny nr 5.1.: Stworzenie dogodnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości

- 5.1.1. Poprawa poprzez działania inwestycyjne Gminy infrastruktury technicznej w otoczeniu istniejących i znaczących małych przedsiębiorstw
- 5.1.2. Wyznaczenie i uzbrojenie nowych terenów przeznaczonych na lokalizację zakładów usługowych i wytwórczych
- 5.1.3. Stała współpraca Gminy z Regionalną Izbą Gospodarczą i Cechem Rzemieślników oraz udział w Lokalnym Funduszu Poręczeń Kredytowych
- 5.1.4. Podejmowanie wspólnych działań na rzecz promocji Gminy i przedsiębiorczości na zewnątrz

Priorytet strategiczny nr 6: Rozwój rolnictwa w gospodarce rynkowej

Rolnictwo na terenie Gminy Radomyśl nad Sanem oparte jest w przeważającej części na drobnych gospodarstwach. Wymaga ono znalezienia kierunków upraw i hodowli, które zapewniłyby opłacalność produkcji i mogłyby stanowić podstawę utrzymania rodziny.

Cel strategiczny nr 6.1.: Rozwój rolnictwa w warunkach gospodarki rynkowej

- 6.1.1. Zwiększenie liczby punktów powszechnego dostępu do internetu dla mieszkańców wsi
- 6.1.2. Organizacja szkoleń i konferencji we współpracy z WODR i ARiMR w zakresie możliwości wynikających z realizacji PROW
- 6.1.3. Realizacja inwestycji w zakresie drogownictwa, odprowadzania i oczyszczania ścieków i poprawy jakości wody pitnej w celu zapewnienia standardu w prowadzeniu gospodarstw rolnych
- 6.1.4. Modernizacja dróg dojazdowych w szczególności do kompleksów intensywnie użytkowanych rolniczo
- 6.1.5. Przeznaczenie terenów rolnych o niskiej klasie glebowej na cele inwestycyjne i pod zalesienie
- 6.1.6. Współpraca z grupami rolników i stowarzyszeniami, których celem jest zagospodarowanie urządzonych pastwisk kwaterowych w poszczególnych sołectwach

Priorytet strategiczny nr 7: Inicjowanie i wspieranie współpracy międzygminnej i międzynarodowej

Cel strategiczny nr 7.1.: Podniesienie rangi Gminy w relacjach międzygminnych

- 7.1.1. Udział w międzygminnych porozumieniach komunalnych w celu utworzenia Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów w Pysznicy
- 7.1.2. Członkostwo w Podkarpackim Stowarzyszeniu Samorządów Terytorialnych w celu integracji samorządu gminnego z samorządem terytorialnym województwa i wspólnego wpływania na ustrojową i ekonomiczną pozycję samorządu terytorialnego
- 7.1.3. Członkostwo w Związku Gmin Wiejskich RP jako organizacji opiniodawczej i partnerskiej dla Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego
- 7.1.4. Publikacja powiatowych wydawnictw o charakterze promocyjnym
- 7.1.5. Porozumienie z innymi gminami na rzecz nawiązania kontaktów partnerskich z gminami innych krajów Unii Europejskiej

Cel strategiczny nr 7.2.: Podniesienie rangi Gminy w relacjach międzynarodowych

- 7.2.1. Zawarcie umowy partnerskiej z gminą węgierską
- 7.2.2. Rozszerzenie zakresu istniejących umów partnerskich o współpracę z innymi grupami społecznymi aniżeli organy władzy publicznej, w szczególności młodzieży szkolnej

Wyznaczone w strategii cele oraz przede wszystkim wskazane priorytety stają się podstawą pracy zespołu zarządzającego gminą w ustalaniu hierarchii zadań. Określonych powyżej celów nie należy traktować jako wizji docelowego stanu rozwoju społeczno – gospodarczego gminy, lecz w kategoriach procesów, które mają doprowadzić do pożądanego poziomu rozwoju. Ich realizacja przyczyniać się będzie do rozwoju konkurencyjności gminy, a także będzie sprzyjać lepszemu zaspokojeniu potrzeb mieszkańców i rozwojowi gospodarki lokalnej.

2. Struktura i kierunki wydatków finansowych związanych z realizacją wybranych projektów

Wstępne rozpoznanie wydatków finansowych niezbędnych dla realizacji priorytetów i celów strategii rozwoju Gminy Radomyśl nad Sanem wskazuje na koncentrację wydatków w całym okresie objętym strategią na czterech priorytetach rozwoju:

- ✓ Rozwój infrastruktury komunalnej przyjaznej dla środowiska
- ✓ Rozwój osadnictwa, turystyki i rekreacji na terenach wiejskich
- ✓ Wzmocnienie potencjału społecznego poprzez poprawę infrastruktury służącej edukacji, kulturze, sportu i ochronie zdrowia
- ✓ Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców Gminy

Realizacja wymienionych priorytetów rozwoju angażuje ponad 80 % wydatków inwestycyjnych. Uzupełniający charakter w stosunku do priorytetów o największej koncentracji wydatków inwestycyjnych ma realizacja trzech priorytetów strategii, a mianowicie:

- ✓ Rozwój przedsiębiorczości
- ✓ Rozwój rolnictwa w gospodarce rynkowej
- ✓ Inicjowanie i wspieranie współpracy międzygminnej i międzynarodowej

Priorytety te wiążą około 20 % ogólnej sumy wydatków inwestycyjnych.

Realizacja strategii rozwoju Gminy koncentruje się działaniach w sferze ochrony środowiska, a tym samym oddziałuje na realizację projektów w ramach innych priorytetów, zarówno podstawowych jak i uzupełniających. Zatem projekty w poszczególnych priorytetach w istotny sposób wiążą się ze sobą i dopiero ich pełna realizacja, w czasie wieloletniego cyklu obowiązywania niniejszej strategii, doprowadzi do osiągnięcia misji w niej sformułowanej.

Aby osiągnąć pożądany stan nie jest możliwe koncentrowanie się wyłącznie na głównych celach strategicznych bez realizacji celów uzupełniających.

Największe zaangażowanie budżetu Gminy w procesie wdrażania strategii rozwoju dotyczy priorytetu „Rozwój infrastruktury komunalnej przyjaznej dla środowiska”. Jednak realizacja większości projektów uzależniona jest w wysokim stopniu od skutecznego pozyskiwania zewnętrznego wsparcia finansowego.

VI. Montaż finansowy najważniejszych zadań inwestycyjnych związanych z realizacją strategii

Przy realizacji programów finansowanych w ramach Funduszy Europejskich obowiązuje zasada dodawalności (uzupełnienia), która należy do nadrzędnych zasad. Mówi ona, że środki finansowe przekazywane z funduszy mają być jedynie uzupełnieniem kwot, jakie zostały zgromadzone przez podmiot realizujący projekt. Oznacza to, że władze samorządowe muszą zadeklarować w składanym wniosku gotowość do poniesienia określonych wydatków związanych z projektem. Wkład Unii Europejskiej może sięgać do 75 % całkowitych kosztów kwalifikowanych. Pozostałe 25 % lub więcej w zależności od przyznanej transzy muszą być środkami polskimi. Mogą to być środki z budżetu państwa i z budżetów samorządowych.

Biorąc pod uwagę udział środków publicznych w realizacji projektów, dzielą się one na dwie grupy:

- projekty generujące zysk,
- projekty, których realizacja nie generuje zysku.

Montaż finansowy najważniejszych inwestycji

Nazwa zadania	Lata realizacji	Szacunkowe nakłady finansowe	Środki własne	
			% zaangażowania	zaśrodków
Budowa oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej w m. Radomyśl nad Sanem oraz projektowanie sieci kanalizacyjnej w Gminie	2007 - 2009	9 601 000,00	25 %	2 4
Budowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji – Żabno, Wola Rzeczycka	2008 - 2011	7 000 000,00	25 %	1 7
Rozwój infrastruktury komunalnej w zakresie kanalizacji sanitarnej w m.m. Pniów i Nowiny	2008 - 2010	5 500 000,00	25 %	1 3
Renowacja zasobów kulturowych Małego Rynku w m. Radomyśl nad Sanem	2007 - 2009	185 000,00	25 %	4
Wykorzystanie bazy lokalowej Szkoły w Woli Rzeczyckiej na centrum informatyczne i pracownie językowe	2009 - 2011	350 000,00	25 %	8
Utworzenie bazy techniczno – dydaktycznej do nauki języków obcych	2008 - 2010	250 000,00	25 %	6
Modernizacja Domu Kultury w m. Chwałowice i budynków Domów Ludowych w m.m. Żabno, Dąbrówka Pniowska, Antoniów	2007 2008 - 2011	11 000,00 600 000,00	100 % 25 %	1 15
Budowa sali gimnastycznej jako kontynuacja rozwoju bazy sportowej GCTiR w Antoniowie	2007 2008 - 2009	25 000,00 1 200 000,00	100 % 25 %	2 30
Budowa sali gimnastycznej w Woli Rzeczyckiej	2007 2008 - 2010	25 000,00 1 000 000,00	100 % 25 %	2 25
Budowa sali gimnastycznej w Rzeczy Długiej	2009 - 2012	1 040 000,00	25 %	26
Rozbudowa sali gimnastycznej w Radomyślu nad Sanem	2009 - 2011	840 000,00	25 %	21
Utworzenie Centrum Sportu Powszechnego i Rekreacji w Chwałowicach	2007 2008 - 2009	30 000,00 270 000,00	100 % 25 %	3 6
Rozbudowa Ośrodka Zdrowia w Rzeczy Długiej	2009 - 2011	500 000,00	25 %	12
Rozbudowa Ośrodków Zdrowia w m.m. Antoniów i Radomyśl nad Sanem	2007 2008 - 2010	35 000,00 700 000,00	100 % 25 %	3 17
Przebudowa dróg gminnych nr 101315R Pniów – Czekaj Pniowski, nr 101316R Nowiny Zagroble	2008 - 2010	500 000,00	25 %	12
Przebudowa drogi gminnej nr 101300R Chwałowice – Popowice – Grudza	2008 - 2010	650 000,00	25 %	16
Przebudowa dróg gminnych nr 101308R Zalesie Antoniowskie – Orzechów, nr 101306R Zalesie Antoniowskie – Łązek Chwałowski	2008 - 2011	450 000,00	25 %	11
Przebudowa drogi gminnej nr 101304R Chwałowice – Nowa Wieś – Łązek Chwałowski	2009 - 2011	500 000,00	25 %	12

VII. Monitoring i aktualizacja strategii

Istotnym warunkiem organizacyjnym strategii jest wprowadzenie po jej przyjęciu monitoringu, który dokonywany będzie przez powołany do tego celu zespół. Monitorning polegał będzie na dostarczaniu, przetwarzaniu, analizowaniu, syntetyzowaniu i ocenianiu informacji dotyczących realizacji strategii.

Monitoring strategii jest elementem koniecznym aktywnej strategii rozwoju. Umożliwia on stwierdzenie, czy strategia jest prawidłowo realizowana oraz czy założenia, na których oparto strategię, nie uległy zmianie.

Monitorowanie można zdefiniować również jako proces systematycznego zbierania i analizowania ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów i zapisów zawartych w strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym, mającym na celu zapewnienie zgodności realizacji projektów i strategii z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami.

Monitorowanie Strategii Rozwoju Gminy Radomyśl nad Sanem musi polegać na bieżącej i wieloaspektowej analizie, czy rozwój Gminy jest zbieżny ze wskazaniami strategii. Z zauważonych rozbieżności należy wyciągnąć wnioski prowadzące do eliminacji tych zjawisk albo modyfikacji strategii.

Organem wykonawczym i dokonującym monitoringu będzie Rada Gminy, która w procesie monitorowania będzie się kierowała ogólnymi zasadami kompleksowego planowania:

- Ø krytycznego przeglądu założonych celów pod kątem możliwości ich osiągnięcia,
- Ø identyfikacji możliwych korzyści, jakie można uzyskać po określeniu dokładnego celu,
- Ø oceny, czy planowane zaangażowanie dostępnych środków gwarantuje osiągnięcie celów.

Przyjęcie ogólnych zasad monitorowania jako podstawowego narzędzia jest wymogiem stosowanym w Unii Europejskiej w trakcie realizacji każdego projektu finansowanego, czy współfinansowanego ze środków wspólnot europejskich.

Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Radomyśl nad Sanem jest ważnym wymogiem aktywnej jej realizacji, umożliwia bowiem stwierdzenie, czy strategia realizowana jest prawidłowo, a jej założenia nadal są aktualne.

Uaktualnianie strategii powinno polegać na:

- analizowaniu raportów o sytuacji gospodarczej i społecznej Gminy,
- stałej kontroli i ocenie stanu środowiska przyrodniczego Gminy i jej sąsiedztwa,
- sporządzaniu ekspertyz dla władz Gminy dotyczących perspektyw rozwoju Gminy,
- bieżącej kontroli stopnia realizacji Strategii i informacji o efektach podejmowanych działań.

Oceny skuteczności realizacji Strategii winien dokonywać raz do roku reprezentatywny dla Gminy zespół.

Zespół Monitorujący będzie pozyskiwał w tym celu informacje od organów wykonawczych sołectw, Rad Sołeckich, lokalnych stowarzyszeń działających na rzecz Gminy, a także nieformalnych grup społecznych mających wpływ na środowisko lokalne.

Zapisy w Strategii mogą być modyfikowane w trybie właściwym dla jej uchwalenia.